

Hallituksen esitys eduskunnalle liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön COVID-19-epidemiasta johtuvien poikkeusolojen vuoksi tehtäviksi väliaikaisiksi muutoksiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ajokorttilain lääkärintodistusten toimittamista ajokortteja uusittaessa koskevia säännöksiä, alusrekisterilain jäljennöstä saantoasiakirjasta koskevia säännöksiä, eräiden alusten ja niitä palvelulevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain alusten turvatarkastuksia koskevia säännöksiä, laivaväestä ja alusten turvallisuusjohtamisesta annetun lain miehistömääräyksiä koskevia säännöksiä, liikenteen palveluista annetun lain ammattipätevyyksiä ja joukkoliikenteen aikatauluja koskevia säännöksiä sekä luotsauslain pätevyysien jatkamista koskevia säännöksiä. COVID-19-tartuntatautiepidemian aiheuttaman poikkeustilan ja liikkumista koskevien rajoitusten vuoksi tarvitaan liikennealan lainsäädäntöön väliaikaisia muutoksia, joilla helpotetaan kansalaisten ja yritysten toimintaa sekä turvataan kuljetusten toimiminen. Ehdotetuilla säännöksillä pyritään suojaamaan erityisesti riskiryhmiin kuuluvia henkilöitä ja helpottamaan heidän arkeaan. Esitys sisältää lähinnä määrääköihin ja toimitettaviin asiakirjoihin liittyviä muutoksia tie- ja rautatieliikennettä sekä merenkulkua koskeviin säännöksiin.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Ajokorttilain ja alusrekisterilain muutokset olisivat voimassa 31.10.2020 saakka. Eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain poikkeus olisi voimassa 31.12.2020 saakka. Merenkulun pätevyysien koskevien pidennystarpeiden vuoksi laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain sekä luotsauslain muutokset olisivat voimassa enintään 30.4.2021 saakka. Suurin osa liikenteen palveluista annetun lain muutoksista olisi voimassa 31.10.2020 saakka, mutta koska merenkulun pätevyysien koskevat muutokset on yhtenäistetty edellä mainittujen laivaväkilain ja luotsauslain muutosten kanssa, olisi laki voimassa 30.4.2021 saakka.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	4
3 Tavoitteet	11
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	12
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	12
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	14
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	18
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	18
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	19
6 Lausuntopalaute	21
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	25
8 Voimaantulo	30
9 Toimeenpano ja seuranta	34
10 Suhde muihin esityksiin.....	35
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	35
LAKIEHDOTUKSET	40
1. Laki ajokorttilain väliaikaisesta muuttamisesta	40
2. Laki alusrekisterilain väliaikaisesta muuttamisesta	42
3. Laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta	43
4. Laki laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.....	44
5. Laki liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta	45
6. Laki luotsauslain väliaikaisesta muuttamisesta.....	47
LIITE	48
RINNAKKAISTEKSTIT	48
1. Laki ajokorttilain väliaikaisesta muuttamisesta	48
2. Laki alusrekisterilain väliaikaisesta muuttamisesta	50
3. Laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta	51
4. Laki laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.....	52
5. Laki liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta	53
6. Laki luotsauslain väliaikaisesta muuttamisesta.....	56

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Valtioneuvosto on todennut yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa 16.3.2020, että maassa vallitsee COVID-19-tartuntatautiepidemian vuoksi valmiuslain (1552/2011) 3 §:n 3 ja 5 kohdassa tarkoitettut poikkeusolot. Valtioneuvoston on tämän jälkeen antanut useita valmiuslain käyttöönottoasetuksia ja niihin liittyviä soveltamisasetuksia, jotka eduskunta on sittemmin hyväksynyt valmiuslain 6 ja 7 §:n mukaisesti. Päätettyjen toimenpiteiden tarkoituksena on suojata väestöä sekä turvata yhteiskunnan ja talouselämän toiminta.

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen 15.4.2020 esittämän arvion mukaan alueellisesti tarkasteltuna Uudellamaalla on edelleen selvästi eniten tautitapauksia, mutta ero muuhun maahan supistuu vähitellen. Ilmaantuvuuden kuntakohtaiset erot ovat varsin suuria, eivätkä erityisesti heijasta maakuntien rajoja. Epidemia on levinnyt koko Suomen alueelle. Epidemian ensimmäisen aallon kestoksi arvioitiin 26.3.2020 koko maan tasolla neljästä kuuteen kuukautta, mutta epidemian eteneminen voi vaihdella eri alueilla. Epidemian kulkuun, niin sen keston kuin ajoitukseenkin, vaikuttavat merkittävästi jo tehdyt ja jatkossa tehtävät rajaamistoimet. Epidemian rajaamistoimet voivat kuitenkin, samalla kun ne vähentävät sairastuneiden määrää, vaikuttaa epidemian keston ja ajoitukseen eri alueilla. Mikäli se osuus väestöstä, joka on jo saanut oireetoman tai oireisen COVID-19-virusinfektion on hyvin matala, voi epidemiahuippu ajoittua myöhemmäksi ajankohdaksi.

Poikkeusolojen ja vallitsevan tilanteen johdosta useat liikennealan viranomaiset, etujärjestöt ja yritykset ovat olleet yhteydessä liikenne- ja viestintäministeriöön ja kiinnittäneet huomiota lainsäädännön määräaikojen ja eräiden muiden toimintaan liittyvien vaatimusten noudattamiseen liittyviin merkittäviin haasteisiin ja poikkeuksien myöntämisen tarpeeseen. Vallitsevassa tilanteessa ministeriö on katsonut, että joustavuus toimijoita koskevien vaatimusten suhteen on perusteltua, silloin kuin se johtuu vallitsevasta tilanteesta, on väliaikaista, kohdistuu tasapuolisesti kaikkiin toimijoihin eikä olennaisesti vaaranna liikenneturvallisuutta.

Tähän hallituksen esitykseen on koottu lakimuutosta edellyttävät tarpeet poiketa liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan voimassaolevasta lainsäädännöstä poikkeusolojen johdosta. Taustalla on tarve helpottaa kansalaisten ja yritysten toimintaa ja turvata kuljetusten jatkuvuus COVID-19-tartuntatautiepidemian ja poikkeustilan liikkumista koskevien rajoitusten aikana.

Vastaavia poikkeuksia voimassaoleviin säädöksiin tai määräyksiin on voitu toteuttaa muuttamalla Liikenne- ja viestintäviraston antamaa määräystä. Näin on toimittu esimerkiksi eräiden ilmailuun liittyvien pätevyyksien uusimisen ja määräaikaisten kelpuutuksien jatkamisen osalta. Valtioneuvoston asetuksilla on säädetty poikkeuksia linja-autojen ja tieliikenteen raskaan tavara liikenteen ajo- ja lepoaikoihin (143/2020 ja 282/2020). Valtioneuvosto on myös antanut asetukset, joilla saatetaan voimaan seitsemän vaarallisten aineiden tie- ja rautatiekuljetuksia koskevaa erillissopimusta (180/2020-183/2020 ja 218/2020 – 220/2020), joilla pyritään varmistamaan vaatimustenmukaisten kuljetusten jatkuminen myös vallitsevassa poikkeuksellisessa tilanteessa.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Liikenne- ja viestintäviraston kanssa.

Esityksen kiireellisyyden vuoksi on tarpeen poiketa kuulemisista säädösvalmistelussa koskevista ohjeista. Sidosryhmät ovat aktiivisesti esittäneet ja perustelleet ministeriölle koronavirus-epidemiasta johtuvien poikkeusolojen aiheuttamaa tarvetta tehdä poikkeuksia tai muuttaa voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Hallituksen esityksen luonnoksesta on pyydetty keskeisiltä sidosryhmiltä nopealla aikataululla kirjalliset kommentit lausuntopalvelu.fi –portaalin kautta. Kirjallisia lausuntoja saatiin 36.

Liikenne- ja viestintäministeriö järjesti kuulemistilaisuuden Skype-yhteyden välityksellä 16.4.2020. Tilaisuuteen osallistui 40 organisaatiota tai henkilöä ministeriön edustajien lisäksi.

Tallenne kuulemisesta, kuulemistilaisuudessa esitetty materiaali sekä kooste lausunnoista on ladattavissa valtioneuvoston Hankeikkunasta (LVM019:00/2020).

2 Nykytila ja sen arviointi

Ajokorttilaki

Ajokortin saamiseksi ja sen voimassaolon ylläpitämiseksi henkilön on voitava lääkärinlausunnolla osoittaa täyttävänsä ajokortin myöntämisen terveysvaatimukset. Ajokorttilain (386/2011) 27 §:n mukaan 70 vuotta täyttäneen on uudistettava ajokorttinsa ja annettava uudistamishakemuksen liitteenä lääkärinlausunto, jolla osoitetaan hänen edelleen täyttävän ryhmän 1 ajokorttiluokan terveysvaatimukset. Ryhmään kuuluvat henkilö- ja pakettiautot, traktorit ja muut kevyemmät ajoneuvot. Myös 45 vuotta täyttäneen tai ajokortin voimassaoloaikana täyttävän on uudistettava ryhmään 2 kuuluvia luokkia sisältävä ajokorttinsa. Tähän ryhmään kuuluvat kuorma- ja linja-autot sekä raskaammat ajoneuvoyhdistelmät.

Lain 6 § 2 momentin mukaan ajo-oikeutta ei ole, jos ajokorttia ei ole uudistettu. Lain 27 § 3 momentin mukaan ajokortin uusimista on haettava aikaisintaan kuusi kuukautta ennen ajo-oikeuden päättymistä. Lääkärinlausunto ei saa olla kuutta kuukautta vanhempi. Liikenne- ja viestintäviraston mukaan aikavälillä 13.4.–30.9.2020 yli 70-vuotiaita ryhmään 1 kuuluvia ajokortin uudistajia, jotka tarvitsivat lääkärinlausunnon, on noin 29 000 ja 45-vuotiaita tai sitä vanhempia ryhmän 2 uudistajia (tarvitsevat lääkärinlausunnon tai laajennetun lääkärinlausunnon) on 7180. Kaikkiaan uudistettavia ajo-oikeuksia on aikavälillä 13.4.–30.9.2020 n. 54 000 ja yli puoleen tapauksista tarvitaan lääkärinlausunto.

Nykyistä ajokorttilakia uudistettaessa poliisille jäi tehtäväksi aikaisempien säädösten mukainen ajoterveyden valvonta. Lain 20 §:n 4 momentin mukaan ulkomailla annetun ajokortin haltijan, jonka ajokortti oikeuttaa kuljettamaan moottorikäyttöistä ajoneuvoa Suomessa ja jonka ajokortin voimassaoloaika on tässä laissa säädettyjä voimassaoloaikoja pitempi, on lääkärinlausunnolla osoitettava poliisille täyttävänsä säädetty terveysvaatimukset. Tähän on annettu kahden kuukauden määräaika. Lain 112 §:n 3 momentin mukaan ennen 19.1.2013 myönnettyjen ajokorttien osalta kuorma- tai linja-auton ajo-oikeuden Suomessa vakinaisesti asuvan haltijan on ajo-oikeutensa voimassa pysyttämiseksi esitettävä poliisille kahden kuukauden kuluessa siitä, kun hän täyttää 50, 55, 60 ja 65 vuotta, lääkärinlausunto hänellä olevan ajokortin terveysvaatimusten täyttymisestä.

Ajokorttien lääkärinlausuntoa koskeva vaatimus perustuu kansalliseen lainsäädäntöön. Euroopan unionin ajokorttidirektiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/126/EY

ajokorteista) 7 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat lyhentää ajokorttien voimassaoloaikaa muun muassa toteuttaakseen useammin lääkärintarkastuksia.

Liikenneopettajalupa myönnetään ajokorttilain 89 §:n mukaan viideksi vuodeksi. Liikenneopettaja-luvan saamiseksi on täytettävä ajoneuvoryhmä 2:n eli ryhmää 1 raskaampien ajoneuvojen terveysvaatimukset, vaikka ryhmän 1 ajokortti on riittävä luvan saamiseksi. Luvan myöntämisen yhteydessä lisätään rekisteriin aikaistetun lääkärinlausunnon toimittamisvelvoite puolen vuoden päähän. Asiakkaiden tulisi näin osoittaa ajoterveysvaatimusten täyttyminen viiveellä rekisteriviranomaiselle Liikenne- ja viestintävirastolle. Liikenne- ja viestintäviraston mukaan aikavälillä 13.4.–30.9.2020 päättyy 115 liikenneopettajalupaa. Liikenneopettajan luvan myöntämisperusteista on säädetty kansallisella lainsäädännöllä, eikä niistä ole unionilainsäädäntöä.

Koronavirusepidemiasta johtuen terveydenhuolto on kuormittunut ja kiireettömät asiointiajat siirtyvät myöhäisempään ajankohtaan. Asiakkaiden on tällä hetkellä erittäin vaikeaa saada aikaa ajoterveystarkastukseen. Yksityiseltä puolelta aikoja olisi helpommin saatavissa, mutta se on yleensä huomattavasti kalliimpaa eikä palveluja ole kattavasti kaikkialla Suomessa.

Alusrekisterilaki

Alusrekisterilain (512/1993) 1 §:n 1 momentissa säädetään suomalaisten kauppamerenkulkuun käytettävien alusten, joiden pituus on vähintään 15 metriä, merkitsemisestä Liikenne- ja viestintäviraston ylläpitämään liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017) tarkoitettuun liikenneasioiden rekisteriin tai alusrekisterilaissa tarkoitettuun rekisteriin. Rekisteriin voidaan merkitä tiedot myös rakenteilla olevista aluksista. Liikenne- ja viestintävirasto pitää liikenneasioiden rekisteriä liikenteen palveluista annetun lain VI osan mukaisesti ja Ahvenanmaan valtionvirasto pitää rekisteriä niistä aluksista, joiden toimipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa. Rekisterialueet ovat Ahvenanmaan maakunta ja muu Suomi.

Alusrekisterilain 1 §:n 2 momentin mukaan aluksina pidetään myös uivia alustoja ja rakenteita sekä muita kelluvia laitteita. Lain 2 § mahdollistaa myös vapaaehtoisen rekisteröinnin, jolloin rekisteriin voidaan omistajan pyynnöstä merkitä kauppamerenkulkuun käytettävä alus, jonka pituus on vähintään 10 metriä. Kalastusalusrekisteriin merkitty alus on lain 8 §:n mukaisesti rekisteröitävä alusrekisterilaissa tarkoitettuun rekisteriin, jos se täyttää lain 1 §:ssä säädetty edellytykset. Huvialukset ja pienemmät vähintään 5,5 metriä pitkät veneet eivät kuulu alusrekisterilain soveltamisalaan, vaan ne merkitään vesikulkuneuvoina liikenneasioiden rekisteriin.

Alusrekisterilain 6 §:n mukaan alusta ei saa käyttää kauppamerenkulkuun ennen kuin se on merkitty rekisteriin ja rekisteriviranomainen on antanut sille kansallisuuskirjan. Kansallisuuskirja annetaan lain 28 §:n mukaisesti alukselle todistuksena rekisteröinnistä. Lain 14 §:n mukaan aluksen omistajan on ilmoitettava alus rekisteröitäväksi sekä haettava omistusoikeutensa kirjaamista. Omistajan on lain 15 §:n mukaan varmistettava 30 päivän kuluessa omistusoikeuden siirtymisestä, että alus on rekisterissä, ja ilmoitettava rekisteritietojen muutoksesta.

Menettelystä aluksen ja rakenteilla olevan aluksen rekisteröinnissä ja omistusoikeuden kirjaamisesta säädetään alusrekisterilain 4 luvussa. Lain 20 §:ssä säädetään rekisteröinti- ja kirjaamishakemuksen muodosta ja sisällöstä. Pykälän 3 momentin mukaan hakijan on esitettävä tarpeellinen selvitys oman saantonsa laillisuudesta. Hakemukseen on liitettävä saannon perusteena olevat asiakirjat alkuperäisinä tai julkisen notaarin oikeaksi todistamina jäljennöksinä. Lain 27 §:n 1 kohdassa säädetään hakemuksen hylkäämisestä, jos omistaja ei ole rekisteröintihakemuksessa riittävästi selvittänyt, millä tavalla alus on hänelle siirtynyt.

Nykylainsäädäntö vaikeuttaa poikkeusoloissa alusten pitämistä katkeamattomasti liikenteessä. Nykysääntelyssä ei huomioida sitä, että alkuperäisen saantoasiakirjan tai sen oikeaksi todistetun jäljennöksen esittäminen tai toimittaminen voi olla käytännön syistä mahdotonta esimerkiksi karanteenin tai ihmisten liikkumiseen kohdistuvien rajoitusten vuoksi. Rekisteröinnin hakijat ovat pääosin lähettäneet rekisteröintiä ja omistusoikeuden kirjaamista koskevat hakemukset liitteineen postitse. Kuitenkin käytännöksi on vakiintunut menettely, jossa alusten, jotka halutaan pitää katkeamattomasti liikenteessä, selvityksen esittäminen on tehty rekisteriviranomaisen toimipisteellä (Liikenne- ja viestintävirastossa Helsingissä tai Turun toimipisteellä) näyttämällä alkuperäiset saantoasiakirjat viranomaiselle, jolloin rekisteröinti on voitu tehdä kauppapäivänä. Joissain tapauksissa viranomainen on ollut paikan päällä aluksella ja tarkastanut saantoasiakirjat. Tarkastuksen yhteydessä asiakkaalle luovutetaan kansallisuuskirja. Vaikka aluksen ei tarvitsisi olla katkeamattomasti liikenteessä, koskee rekisteröinnin ja omistusoikeuden kirjauksen hakijaa kuitenkin laissa määrätty 30 päivän määräaika.

Poikkeusolojen vuoksi käyttöön otettujen toimenpiteiden ja rajoitusten myötä tarvittaisiin väliaikainen muutos olemassa olevaan lainsäädäntöön vastaamaan poikkeusolojen tarpeita. Jos alkuperäisiä saantoasiakirjoja ei tarvitsisi tarkastaa paikan päällä ja alkuperäisinä, voitaisiin kansallisuuskirja tehdä etukäteen valmiiksi odottamaan, esimerkiksi rekisteriviranomaisen toimipisteen aulaan, tai toimittaa skannattu asiakirja tarvittaessa sähköpostin liitteenä asiakkaalle. Näin voitaisiin turvata merenkulun tavaraliikenteen jatkuminen keskeytyksettä. Kiireellisiä rekisteröintejä ja omistusoikeuden kirjaamista tehdään normaalitilanteessa kevätkuukausina 4-6.

Laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta

Eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetussa laissa (485/2004, jäljempänä turvatoimilaki) säädetään satamissa noudatettavista turvatoimista. Sillä annetaan myös alusten ja satamarakenteiden turvatoimien parantamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) 725/2004, jäljempänä turvatoimiasetus, edellytetyt kansallista täytäntöönpanoa koskevat säännökset. Turvatoimilain 4 §:ssä säädetään Liikenne- ja viestintäviraston erityistehtävistä. Sen 1 momentin 1 kohdan mukaan Liikenne- ja viestintävirasto suorittaa satamarakenteiden ja satamien turva-arvioinnit, hyväksyy alusten, satamien ja satamarakenteiden turvasuunnitelmat, katsastaa alukset sekä antaa todistuskirjat siten kuin turvatoimiasetuksessa ja kyseisessä laissa säädetään.

Turvatoimiasetuksella on toimeenpantu Euroopan unionissa Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä vuonna 1974 tehty alusten ja satamarakenteiden kansainvälinen turvasäännöstö (International Ship and Port Facility Security Code, jäljempänä ISPS-säännöstö). ISPS-säännöstöä sovelletaan seuraaviin kansainvälisessä liikenteessä oleviin aluksiin: matkustaja-alukset, mukaan lukien suurnopeusmatkustaja-alukset; lastialukset, mukaan lukien suurnopeusalukset, joiden bruttovetoisuus on yli 500; liikkuvat porausyksiköt rannikon edustalla ja näitä kansainvälisillä reiteillä liikennöiviä aluksia palvelevat satamarakenteet. Sääntelyä ei sovelleta sota-aluksiin, merivoimien tukialuksiin tai muihin aluksiin, jotka ovat sopimushallituksen omistuksessa tai käytössä ja jotka liikennöivät vain valtion palveluksessa ei-kaupallisessa tarkoituksessa. Hyväksytty aluksen turvasuunnitelma ja kansainvälinen turvatodistus myönnetään alukselle, joka täyttää turvavaatimukset.

Turvatoimiasetuksen ja ISPS-säännöstön mukainen aluksen kansainvälinen turvatodistus on voimassa viisi vuotta. Uusintatarkastus tehdään pääsääntöisesti viiden vuoden välein ja aina ennen todistuskirjan voimassaolon päättymistä ja uuden todistuskirjan myöntämistä. Todistuskirjan voimassaoloaika voi myös päättyä, jos välitarkastus on suorittamatta. Välitarkastus on

tehtävä todistuskirjan toisen ja kolmannen vuosipäivän välillä. Tarvittavien todistusten puuttuessa alus hallinnollisesti pysäytetään satamaan. Suomeen on rekisteröity noin 110 alusta, jotka kuuluvat turvatoimiasetuksen soveltamisalaan. Liikenne- ja viestintäviraston virkamiehet tarkastavat ulkomailla vuosittain noin 10–15 alusta.

Vallitsevassa koronaviruspandemiatilanteessa Suomi ja lukuisat muut valtiot ovat rajoittaneet matkustamista. Matkustus- ja liikkumisrajoitusten takia Liikenne- ja viestintäviraston virkamiesten on hankala matkustaa ulkomailla sijaitsevien tarkastettavien alusten luokse. Poikkeusolojen jatkuminen pitkään voi johtaa siihen, että eräiden sellaisten Suomeen rekisteröityjen ulkomailla liikennöivien alusten, jotka eivät lähikuukausina vieraile suomalaisissa satamissa, kansainvälisten turvatodistusten voimassaolo päättyy. Ilman voimassa olevaa turvatodistusta aluksen liikennöinti keskeytyy.

Lakimuutoksella on tarkoitus helpottaa tilannetta ja valtuuttaa Liikenne- ja viestintävirasto siirtämään väliaikaisesti tarkastustehtävä ja kansainvälisen turvatodistuksen myöntäminen hyväksytyille luokituslaitoksille.

Euroopan unionin lainsäädäntö (turvatoimiasetus) mahdollistaa tehtävän siirtämisen luokituslaitoksille, joten ehdotettu poikkeus on unionilainsäädännön mukainen.

Laki laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta

Ennen aluksen ottamista käyttöön suomalaisena aluksena, on sille pääsääntöisesti vahvistettava miehitys. Asiasta säädetään laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetussa laissa (1687/2009). Lain 6 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaa aluksen miehityksen ja antaa miehitystodistuksen, josta ilmenee aluksen vähimmäismiehitys sekä laivaväen kokoonpano ja tehtävien mukaiset pätevyysvaatimukset eri liikennealueilla tai pyyntialueilla.

Lain 13 § sisältää säännökset, joiden nojalla miehitystodistuksessa määrätystä pätevyydestä voidaan poiketa. Liikenne- ja viestintävirasto voi pakottavista syistä myöntää kansi- tai konepäällystön pätevyyskirjojen osalta laivanisännän kirjallisesta hakemuksesta erivapauden, jonka mukaan aluksella voi olla toimessa henkilö, jolla ei ole toimeen oikeuttavaa pätevyyttä. Edellytyksenä on, että henkilöllä on riittävä pätevyys toimen turvalliseksi hoitamiseksi. Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää erivapauden, jos menettely ei aiheuta vaaraa ihmishengelle, omaisuudelle eikä ympäristölle. Ennen erivapauden myöntämistä Liikenne- ja viestintäviraston on kuultava asianomaista valtakunnallista merenkulkualan työmarkkinajärjestöä. Erivapaus ei saa olla voimassa yli kuutta kuukautta kerrallaan.

Poikkeusoloista johtuen voi olla tarpeen myöntää erivapauksia kansi- tai konepäällystön pätevyyskirjojen lisäksi myös aluksella vaadittavista lisäpätevyyksistä niin, että alusliikenteen jatkuvuus voitaisiin varmentaa. Lisäpätevyystodistukset liittyvät esimerkiksi alustyypikohtaisiin lisäpätevyysvaatimuksiin, kuten matalan leimahduspisteen polttoaineita käyttävien IGF-alusten lisäpätevyystodistuksiin. IGF-aluksia ja näihin vaadittavien lisäpätevyystodistuksen haltijoita on toistaiseksi vähän ja on mahdollista, että poikkeustilanteesta johtuen näistä henkilöistä voi tulla pulaa.

Nykysääntely vaarantaa merenkulun ja alusliikenteen keskeytyksettömän jatkumisen poikkeusolojen aikana.

Merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/106/EY 16 artikla koskee erivapauksien myöntämistä. Laivaväkilakiin esitettyä

muutosta erivapauksien myöntämisestä ei sisälly direktiiviin. Ehdotetussa erivapauden myöntämisessä ei kuitenkaan olisi kyse automaattisesti myönnettävästä erivapaudesta, vaan erivapaus myönnettäisiin hakemuksesta. Erivapauden myöntämiselle on asetettu tiukkoja ehtoja. Ehdotuksen ei siten arvioida olevan ristiriidassa unionilainsäädännön kanssa. EU:n liikenneministerineuvoston ylimääräinen kokous on tarkoitus järjestää 29.4.2020. Kokouksen aiheena on kaikkien kulkumuotojen lupien ja todistusten voimassa olon turvaaminen poikkeusolosuhteissa. Euroopan komissio mahdollisesti antaa asiasta erillisen asetusehdotuksen.

Laki liikenteen palveluista

Taksinkuljettajan ajolupa. Taksinkuljettajalta vaadittavasta ajoluvasta, sen myöntämisestä ja myöntämisen edellytyksistä säädetään liikenteen palveluista annetun lain 25 §:ssä. Liikenne- ja viestintävirasto myöntää taksinkuljettajan ajoluvan 25 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyessä. Lain 26 §:n mukaan ajolupa on pääsääntöisesti voimassa viisi vuotta sen myöntämisestä. Ajolupa voidaan uusita Liikenne- ja viestintävirastoon tehtävästä hakemuksesta. Ajoluvan uusimisen edellytyksenä on muun muassa se, että hakija täyttää ajokorttilain (386/2011) 18 §:ssä säädetty ryhmän 2 ajokorttilupaa koskevat terveysvaatimukset. Nämä vaatimukset voidaan todentaa vain lääkärintodistuksella.

Taksinkuljettajan ajoluvan uusiminen edellyttää normaalisti aina lääkärintodistusta, mutta tällä hetkellä koronavirusepidemiasta johtuen terveydenhuolto on kuormittunut ja kiireettömiä asiointiaikoja voi olla vaikea saada tai ne siirtyvät myöhäisempään ajankohtaan. Aikavälillä 1.1.–23.3.2020 Liikenne- ja viestintävirasto on myöntänyt 2 405 taksinkuljettajan ajolupaa (sisältäen sekä uudet ajoluvat että uudistetut luvat). Yhteensä 2 774 taksinkuljettajan ajoluvan voimassaolo on päättymässä vuonna 2020 huhti–joulukuun aikana. Esimerkiksi 13.3.–31.5.2020 välisenä aikana on päättymässä yhteensä 695 taksinkuljettajan ajolupaa. Ajolupien vanheneminen saattaisi pahimmillaan johtaa työvoimapulaan ja taksityritysten liiketoiminnan hankaloitumiseen. Taksikuljettajien työn ja taksityritysten toiminnan jatkuvuus on tärkeää poikkeusoloissa, koska joukkoliikenteen tarjonta on vähentynyt.

Kuorma- ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyudet. Maanteiden tavara- ja henkilöliikenteeseen tarkoitettujen tiettyjen ajoneuvojen kuljettajien perustason ammattipätevyydestä ja jatkokoulutuksesta, neuvoston asetuksen (ETY) 3820/85 ja neuvoston direktiivin 91/439/ETY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 76/914/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/59/EY (jäljempänä tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivi), on pantu kansallisesti alun perin täytäntöön kuorma- ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyydestä annetulla lailla (273/2007), joka on kumottu 1.7.2018 voimaan pääosin tulleella liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta annetulla lailla (301/2018). Säännökset kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyydestä siirrettiin liikenteen palveluista annettuun lakiin. Lain 27 §:n mukaan tieliikenteen henkilö- ja tavarakuljetuksissa kuorma- ja linja-auton sekä niiden ja hinattavan ajoneuvon muodostaman ajoneuvoyhdistelmän kuljettajalla tulee olla tieliikenteessä ammattipätevyys. Lain 27 §:ssä säädetään kuorma- ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyysvaatimuksista ja lain 28 §:ssä poikkeuksista ammattipätevyysvaatimuksesta. Lain 29 §:ssä säädetään ammattipätevyuden voimassaoloajasta. Ammattipätevyys saadaan viideksi vuodeksi ja sitä voidaan jatkaa jatkokoulutuksella viideksi vuodeksi kerrallaan.

Ammattipätevyuden jatkokoulutusta tarjoavat toimijat hyödyntävät aktiivisesti Liikenne- ja viestintäviraston mahdollistamaa etä- ja verkko-opetusta, joten koulutusta voidaan antaa myös poikkeusolojen aikana, ainakin osin, ilman fyysistä läsnäoloa. Nykyinen etä- ja verkko-opetusmahdollisuus ei kuitenkaan yksin riitä takaamaan, että kaikki kuljettajat pystyisivät suorittamaan koulutuksen poikkeusolojen aikana.

Liikenne- ja viestintäviraston mukaan yhteensä 4 619 kuorma- ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyyskortin voimassaolo päättyy 1.4.-30.9.2020 aikavälillä. Kuljettajien saatavuuden heikkenemisen johdosta yhteiskunnan perustoimintojen kannalta tärkeiden kuljetusten jatkuminen voi vaarantua. Poikkeusolojen vuoksi on riski, että kuljettajien saatavuus muutoinkin heikkenee esimerkiksi sairaustapausten vuoksi. Yhteiskunnan perustoimintojen kannalta tärkeiden kuljetusten jatkuvuus on pyrittävä turvaamaan.

Rautatieliikenteen kuljettajan lääkärintarkastukset, lupakirja ja lisätodistus. Veturiteita ja junia rautatiellä yhteisössä ajavien veturinkuljettajien hyväksymisestä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2007/59/EY) (jäljempänä veturinkuljettajadirektiivi) on pantu kansallisesti täytäntöön liikenteen palveluista annetun lain 7 ja 8 lukujen säännöksillä. Rautatieliikenteen kuljettajalta edellytetään lain 69 §:n mukaista lupakirjaa, jonka myöntää Liikenne- ja viestintävirasto. Lain 71 §:ssä säädetään lupakirjan voimassaolosta ja uusimisesta. Lupa on voimassa 10 vuotta sen myöntämisestä, jos kuljettajan ammatillista osaamista on ylläpidetty rautatieliikenteen harjoittajan turvallisuusjohtamisjärjestelmässä kuvatulla tavalla ja kuljettajan terveydentila täyttää sille asetetut vaatimukset. Lain 74 §:ssä säädetään rautatieliikenteen kuljettajalle tehtävistä lääkärintarkastuksista, joita on tehtävä vähintään kolmen vuoden välein 55 ikävuoteen asti ja sen jälkeen vuosittain, jollei rautatielääkäri edellytä tarkastusten tekemistä useammin.

Lain 78 §:ssä säädetään rautatieliikenteen kuljettajalta edellytettävästä lisätodistuksesta ja sen voimassaolosta. Pykälän 2 momentissa säädetään, että rautatieliikenteen harjoittajan on järjestettävä kuljettajalle lisätodistuksen voimassa pitämiseksi näyttö, jossa tarkistetaan kolmen vuoden välein, että kuljettajalla on riittävä kuljettavan kaluston ja rataverkon tuntemus sekä riittävä kielitaito.

Poikkeusoloissa rautatieliikenteen kuljettajan lupakirjan edellytyksenä olevaa lääkärintodistusta voi olla vaikea hankkia ja lisätodistuksen edellytyksenä olevat näytöt voi olla vaikea järjestää. Näistä vaatimuksista väliaikaisesti poikkeamalla voitaisiin varmistaa veturinkuljettajien kelpoisuuksien voimassa säilyminen myös poikkeusoloissa ja siten rautatieliikenteen sujuvuus. Poikkeus koskisi arviolta muutamasta kymmenestä noin sataan veturinkuljettajaa.

Laivaväen pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaolon jatkaminen. Liikenteen palveluista annetun lain 109 §:ssä säädetään laivaväen pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaolosta ja uusimisesta. Pätevyyskirjat ja lisäpätevyystodistukset ovat voimassa määräajan tai toistaiseksi. Pätevyyskirjaa tai lisäpätevyystodistusta uusittaessa hakijan on esitettävä selvitys siitä, että hän on säilyttänyt ammattipätevyytensä. Merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/106/EY artikla 12 koskee pätevyyskirjojen ja pätevyystodistusten uudistamista. Direktiiviin ei sisälly ehdotettua voimassaolon jatkoa, mutta ehdotusta vastaava käytäntö on käytössä jo laajasti muissa jäsenvaltioissa.

Liikenne- ja viestintävirasto vastaanottaa joka vuosi noin 5 000 uutta merenkulkuun liittyvää pätevyyttä tai pätevyuden uusintaa koskevaa hakemusta (luku ei sisällä meriradiopätevyyksiä koskevia hakemuksia). Noin 900 myönnettyä lisäpätevyystodistusta on vanhentumassa 30.9.2020 mennessä. Poikkeusoloista johtuen lisäpätevyystodistusten uusimisen edellytyksenä olevia kertauskoulutuksia ei tällä hetkellä järjestetä, eivätkä merenkulkijat pysty uusimaan lisäpätevyystodistuksiaan. Lisäpätevyystodistus voi vanhentua jopa merenkulkijan aluksella olon aikana, sillä miehistöjen vaihtojen suorittaminen on vaikeutunut poikkeusolojen aiheuttamien matkustusrajoitteiden takia. Myös varsinaisten pätevyyskirjojen uusiminen voi olla joissain tapauksissa vaikeutunut. Henkilö ei esimerkiksi pysty toimittamaan tarvittavia asiakirjoja tai jo myönnettyä pätevyyskirjaa ei saada toimitettua alukselle.

Joukkoliikenteen aikataulutiedot. Henkilöliikenteen liikkumispalvelun tarjoajan velvollisuudesta toimittaa palveluitaan koskevaa tietoa säädetään liikenteen palveluista annetussa laissa. Lain 179 §:n mukaan henkilöliikenteen liikkumispalvelun tarjoajan tulee toimittaa määräajoin harjoittamansa liikenteen tarjontaa ja toteutunutta kysyntää koskevat tiedot Liikenne- ja viestintävirastolle liikkumispalveluiden kysyntää ja seurantaan, liikkumispalveluiden kehittämistä, tilastointia ja tutkimusta varten. Lisäksi laissa säädetään henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan velvollisuudesta ilmoittaa säännöllisesti tarjottavan palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista viimeistään 60 päivää ennen suunnitelman toteuttamista Liikenne- ja viestintävirastolle. Olennaiset muutokset voivat olla muutoksia esimerkiksi suunnitelluissa aikatauluissa, reiteissä tai pysäkeissä (HE 161/2016 vp). Tiedot on toimitettava maksutta. Koska sama tieto on toimitettava viranomaiselle vain kerran, ei tietoja tarvitse toimittaa siinä tapauksessa, että ne ovat jo saatavissa 154 §:ssä tarkoitettujen avointen rajapintojen kautta.

Koronavirusepidemian johdosta joukkoliikenteen matkustajamäärät ovat laskeneet, mikä on synnyttänyt yrityksille tarpeen vähentää liikennettä sekä muuttaa reittejä ja aikatauluja. Nykyinen velvoite ilmoittaa mahdollisista aikataulumuutoksista viimeistään 60 päivää etukäteen rajoittaa joukkoliikenteen toimijoiden mahdollisuuksia sopeuttaa liiketoimintaansa muuttuvissa olosuhteissa. Poikkeusolosuhteissa yrityksillä tulisi olla kyky reagoida nopeasti muuttuviin olosuhteisiin nykyistä joustavammin.

Luotsauslaki

Luotsin ohjaukirjasta, linjaluotsinkirjasta ja luotsinkäyttövelvollisuudesta annettavan erivapauden myöntämisen, uudistamisen sekä peruuttamisen perusteista säädetään luotsauslaissa (940/2003).

Luotsauslain mukaan luotsilla on oikeus luotsata niillä väylillä, joihin hän on Liikenne- ja viestintäviraston myöntämällä ohjaukirjalla saanut luotsausoikeuden. Ohjaukirjan myöntämisen yhtenä edellytyksenä on se, että hakijalla on todistus koeluotsauksesta sillä väylällä, jolle ohjaukirjaa haetaan.

Väylä- ja aluskohtainen linjaluotsinkirja voidaan myöntää aluksen päällikölle tai perämiehelle, joka osoittaa tuntevansa aluksen käyttämän väylän. Linjaluotsinkirjan myöntämisen edellytyksenä on muun muassa, että hakijalla on todistus koeluotsauksesta sillä väylällä, jolle linjaluotsinkirjaa haetaan.

Luotsin ohjaukirja myönnetään enintään viideksi vuodeksi, ja se voidaan hakemuksesta uudistaa. Luotsin ohjaukirjan uudistamisen edellytyksenä on, että luotsi osoittaa ylläpitäneensä ammattitaitoaan ja säilyttäneensä väylätuntemuksensa ja että hänellä on sellainen terveys ja kunto, joka vaaditaan kauppialuksessa kansipalveluksessa olevalta.

Linjaluotsinkirja myönnetään enintään viideksi vuodeksi, ja se voidaan hakemuksesta uudistaa. Linjaluotsinkirjan uudistamisen edellytyksenä on, että kirjan haltija osoittaa ylläpitäneensä ammattitaitoaan ja säilyttäneensä väylätuntemuksensa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi hakemuksesta myöntää kokonsa puolesta luotsinkäyttövelvollisen aluksen, alusyhdistelmän tai hinausyhdistelmän päällikölle tai perämiehelle aluskohtaisen erivapauden velvollisuudesta käyttää luotsia, jos aluksen bruttovetoisuus on alle 3 700. Erivapaus voidaan myöntää joko yksittäiselle tai useammalle luotsattavaksi määritetylle väylälle tai kaikille väylille jollakin rajatulla vesialueella.

Erivapauden myöntämisen edellytyksenä on, että hakija täyttää tietyt kokemusta, pätevyyttä ja terveyttä koskevat vaatimukset. Lisäksi erivapauden myöntämisen edellytyksenä on, ettei alusturvallisuus tai ympäristö vaarannu. Erivapauteen voidaan myös liittää ehtoja, jotka koskevat aluksen vahtijärjestelyjä tai päällystön kokemusta aluksen navigoinnissa.

Erivapaus voidaan myöntää enintään viideksi vuodeksi ja se voidaan hakemuksesta uudistaa, jos hakija osoittaa ylläpitäneensä ammattitaitoaan, säilyttäneensä väylätuntemuksensa ja erivapauden saamisen muut edellytykset ovat edelleen olemassa.

Poikkeusolosuhteissa alusten katkeamaton laivaliikenteen liikennöinti on vaarassa, kun lupakirjoja ei voi käytännössä uusia eikä esimerkiksi koulutusta järjestää siten kuin laki edellyttää. Liikkumisrajoituksista johtuen luotsauskirjojen uusimisen edellytyksiä ei joissakin tapauksissa pystytä täyttämään, sillä esimerkiksi simulaattoriajo ja kirjallinen koe olisi suoritettava suomalaisessa oppilaitoksessa. Noin 100 luotsauksen lupakirjaa on vanhenemassa seuraavan kuuden kuukauden aikana. Myöskään koeluotsauksen vastaanotto ei ole käytännössä mahdollista. Tämänhetkisisä poikkeusoloissa koeluotsauksia ei välttämättä voida järjestää, koska infektiorisikin minimoimiseksi alukset kieltäytyvät ottamasta ylimääräisiä henkilöitä alukselle. Koeluotsauksen vastaanottaja ei näin välttämättä pääse alukselle koeluotsausta vastaanottamaan. Rahti- ja tavaraliikenteen harjoittamisen kannalta lain vaatimuksista joustaminen olisi välttämätöntä.

Luotsauslaki on täysin kansallista lainsäädäntöä, eikä siitä ole unionilainsäädäntöä.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on COVID-19-tartuntatautiepidemian johdosta vähentää ihmisten tarvetta liikkua poikkeusolojen aikana ja siten hidastaa koronaviruksen leviämistä. Lisäksi tavoitteena on helpottaa ja kohtuullistaa kansalaisten ja yritysten toimintaa poikkeusoloissa tekemällä muutoksia liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan säädöksiin. Ehdotetuilla säännöksillä pyritään suojaamaan erityisesti riskiryhmiin kuuluvia henkilöitä ja helpottamaan heidän arkeaan. Esityksellä pyritään turvaamaan tie-, rautatie- ja merikuljetusten toimiminen muun muassa pidentämällä pätevyysien voimassaoloa.

Muutokset ovat väliaikaisia. Tämän hetken tautitilanteen kehittymisestä esitetyn arvion mukaan tilanne voi jatkua kesän yli ja siksi määräaika on syytä säätää tarpeeksi pitkälle. Ajokorttilain ja alusrekisterilain muutokset olisivat voimassa 31.10.2020 saakka. Eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain poikkeus olisi voimassa 31.12.2020 saakka. Merenkulun pätevyksiä koskevien pidennystarpeiden vuoksi laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain sekä luotsauslain muutokset olisivat voimassa enintään 30.4.2021 saakka. Suurin osa liikenteen palveluista annetun lain muutoksista olisi voimassa 31.10.2020 saakka, mutta koska merenkulun pätevyksiä koskevat muutokset on yhtenäistetty edellä mainittujen laivaväkilain ja luotsauslain muutosten kanssa, olisi laki voimassa 30.4.2021 saakka.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Ajokorttilakiin (386/2011) ehdotetaan väliaikaisia muutoksia tietyn ikäryhmän ajokortin uudistamiseen sekä liikenneopettajalupaun. Muutokset liittyvät lääkärintodistuksen toimittamiseen ja ne olisivat voimassa 31.10.2020 saakka. Poikkeuksella taattaisiin 70-vuotta täyttäneiden mahdollisuus liikkua ajoneuvoillaan poikkeustilasta huolimatta. Vastaavaa poikkeusta esitetään myös 45 vuotta täyttäneiden raskaampien ajoneuvojen ja eräiden ulkomaisen ajokortin ajo-oikeuden haltijoille sekä 45 vuotta täyttäneille liikenneopettajaluvan uusijoille.

Alusrekisterilakiin (512/1993) esitetään väliaikaista muutosta, jolla varmistettaisiin alusten rekisteröinti ja omistusoikeuden kirjaaminen ja näin alusten pysyminen liikenteessä, vaikka poikkeusoloista johtuvien toimenpiteiden tai rajoitusten vuoksi ei voisi esittää alkuperäistä saantoasiakirjaa tai sen oikeaksi todistettua jäljennöstä viranomaiselle, vaan ainoastaan jäljennöksen asiakirjasta. Saannon selvittämisen osalta ei esitetä periaatteellisia muutoksia voimassa olevaan lakiin nähden. Ehdotettu muutos olisi voimassa 31.10.2020 saakka.

Eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annettuun lakiin (485/2004) esitetään lisättäväksi uusi 4 a §, jossa Liikenne- ja viestintävirasto valtuutettaisiin antamaan hyväksymälleen luokituslaitokselle mahdollisuus suorittaa lain ja turvatoimiasetuksen vaatima aluksen turvatarkastus ja myöntää alukselle kansainvälinen turvatodistus. Tavoitteena on turvata sujuva tavara- ja rahtiliikenteen varmistamalla, ettei aluksia jouduta hallinnollisesti pysäyttämään satamaan puuttuvien turvatarkastusten ja todistuskirjojen takia tilanteessa, jossa Liikenne- ja viestintäviraston tarkastaja ei voi koronavirusepidemiaan liittyvien matkustusrajoitusten takia matkustaa paikan päälle tarkastamaan alusta. Luokituslaitoksilla on laaja kansainvälinen verkosto, joten potentiaalisia katsastajia on lähes kaikissa maissa, eikä täten ylimääräistä rajat ylittävää matkustamista tarvittaisi. Varustamoilla on pääsääntöisesti sopimukset tiettyjen luokituslaitosten kanssa, joten tarkastuksen tekisi käytännössä se luokituslaitos, jonka palveluja varustamo käyttää. Muutoksen esitetään olevan voimassa 31 päivään joulukuuta 2020 saakka. Voimassaoloaikaa perustellaan sillä, että vaikka koronavirusepidemia saataisiin talutettua Suomessa nopeastikin, on mahdollista, että muiden maiden liikkumisrajoitukset pysyvät voimassa pidempään. Pandemioille on tyypillistä se, että epidemioiden huippukaudet ajoittuvat eri maihin hieman eri aikaan, joten odotettavissa on, etteivät liikkumisrajoitukset poistu kaikista maista samaan aikaan.

Laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009) 13 §:n 4 momentin lisäyksellä mahdollistettaisiin lain 13 §:n 1 momentissa säädetyn kansi- tai konepäällystön pätevyyskirjoja koskevan poikkeamismahdollisuuden lisäksi väliaikainen poikkeus aluksen miehitystodistuksessa mainituista vaatimuksista poikkeusoloissa. Nämä poikkeukset koskisivat liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 98 §:ssä tarkoitettuja lisäpätevyystodistuksia. Ehdotuksessa edellytettäisiin, että turvallisuus tai meriympäristö eivät vaarannu. Muutos olisi voimassa 30.4.2021 saakka.

Liikenteen palveluista annettuun lakiin (320/2017) ehdotetaan seuraavia väliaikaisia muutoksia:

- Ehdotetaan, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi uusia taksinkuljettajan ajoluvan ilman voimassa olevan lainsäädännön edellyttämää lääkärintodistusta kuitenkin niin, että hakijan olisi toimitettava lääkärintodistus kuuden kuukauden kuluessa sen jälkeen, kun Liikenne- ja viestintävirasto on uudistanut ajoluvan. Jos hakija ei toimittaisi lääkärintodistusta edellä mainitussa ajassa, poliisi peruuttaisi ajoluvan lain 246 §:n 4 momentin mukaisesti.

- Ehdotetaan väliaikaisesti uuden 28 a §:n lisäämistä. Pykälä turvaisi kuorma- ja linja-autokuljettajien ammattipätevyyden voimassaolon jatkumisen 31.10.2020 asti ilman vaaditun jatkokoulutuksen suorittamista.
- Ehdotetaan väliaikaisia muutoksia lain 74 ja 78 §:ään rautatiekuljettajan lääkärintarkastuksista, lupakirjasta sekä lisätodistuksista. On tärkeää, että rautateillä liikkuvan kaluston kuljettamiseen tarvittava lupakirja ja lisätodistus pysyvät voimassa, jotta veturinkuljettajat voivat jatkaa työtään nykyisellä lupakirjalla, vaikka lupakirjan säilyttämiseen edellytettävää lääkärin määräaikaistarkastusta ei voitaisi koronavirusepidemian poikkeusolosuhteissa tehdä taikka lisätodistuksen voimassa pitämiseksi tarvittavia näyttöjä ei voida suorittaa. Ehdotetut muutokset ovat välttämättömiä, jotta turvataan rautatieliikenteen sujuvuus myös poikkeusolosuhteissa.
- Merenkulun ammattipätevyyttä osoittavien pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaoloa ehdotetaan pidennettäväksi. Asiasta säädettäisiin väliaikaisesti uudessa 109 a §:ssä. Ehdotus mahdollistaisi aluksen liikennöinnin jatkumisen, vaikka muodollisesti pätevistä henkilöstöstä olisi puutetta eikä miehistönvaihtoja pystyttäisi tekemään. Riittävän rahti- ja tavaraliikenteen ylläpitäminen on välttämätöntä Suomen huoltovarmuuden kannalta.
- Ehdotetaan lisättäväksi lain 179 §:ään uusi 5 momentti, jossa säädettäisiin henkilöliikenteen kuljetuspalveluita tarjoavien ilmoitusajasta koronaviruspandemian aikana. Muutoksella lyhennettäisiin henkilöliikenteen kuljetuspalveluita tarjoavien ilmoitusaikaa 60 päivästä viiteen päivään. Ehdotuksella mahdollistettaisiin, että joukkoliikenteen toimijat voivat muuttaa esimerkiksi aikataulujaan nykyistä nopeammin, ja sitä kautta sopeuttaa liiketoimintaansa muuttuvissa olosuhteissa.

Luotsauslain (940/2003) väliaikaisella muutoksella mahdollistettaisiin luotsauksen jatkuminen poikkeusoloissa poikkeamalla tietyistä luotsauksen henkilölupia ja niihin liittyvää koeluotsausta koskevista vaatimuksista. Luotsin ohjauskirjojen ja linjaluotsinkirjojen myöntämisen edellytyksenä olevasta koeluotsauksen suorittamisesta poikettaisiin. Uusia luotsauksen henkilölupia myönnettäessä sallittaisiin koeluotsauksen siirtyminen myöhempään ajankohtaan, jos luotsauslaissa ja Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä linjaluotsinkirjalle ja luotsin ohjauskirjan saamiselle asetetut muut vaatimukset täyttyisivät. Koska riittävän rahti- ja tavaraliikenteen ylläpitäminen on välttämätöntä Suomen huoltovarmuuskäytännön vuoksi, ehdotetaan luotsin ohjauskirjojen ja linjaluotsinkirjojen ja erivapauden voimassaolon pidentämistä.

Koska esityksessä on kyse vastaamisesta liikennealan toimijoiden poikkeusoloihin ja vallitsevaan tilanteeseen liittyvästä tarpeesta poiketa voimassaolevasta lainsäädännöstä, lait olisivat väliaikaisia. Ajokorttilain ja alusrekisterilain muutokset olisivat voimassa 31.10.2020 saakka. Eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain poikkeus olisi voimassa 31.12.2020 saakka. Merenkulun pätevyyskirjoja koskevien pidennystarpeiden vuoksi laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain sekä luotsauslain muutokset olisivat voimassa enintään 30.4.2021 saakka. Suurin osa liikenteen palveluista annetun lain muutoksista olisi voimassa 31.10.2020 saakka, mutta koska merenkulun pätevyyskirjoja koskevat muutokset on yhtenäistetty edellä mainittujen laivaväkilain ja luotsauslain muutosten kanssa, olisi laki voimassa 30.4.2021 saakka.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Alusrekisterilakiin, laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annettuun lakiin ja luotauslakiin ehdotetut muutokset ovat rahti- ja tavaraliikenteen harjoittamisen ja toiminnan jatkuvuuden kannalta välttämättömiä poikkeusoloissa. Toimialalle ja yhteiskunnalle kokonaisuudessaan on ensiarvoisen tärkeää, että tavara- ja rahtikuljetukset kulkevat kaikissa olosuhteissa. Suomen huoltovarmuus edellyttää erityisesti meriteitse kulkevan tavaraliikenteen jatkuvuuden turvaamista, sillä Suomen tuonnista ja viennistä arviolta noin 80- 90 prosenttia kulkee laivoilla.

Kuorma- ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyiden väliaikaisella voimassaolon jatkumisella turvattaisiin kuorma- ja linja-autonkuljettajien työn jatkuvuus ja yhteiskunnan perustoimintojen kannalta tärkeiden kuljetusten, esimerkiksi jäte- ja postikuljetusten sekä kriittisten tavarakuljetusten jatkuminen koronavirusepidemian aikana.

Taksikuljettajan luvan uusimisen väliaikaisesta joustavoittamisesta olisi hyötyä yhteiskunnalle, sillä taksikuljetusten merkitys korostuu poikkeusoloissa muun muassa joukkoliikenteen vähentyneen tarjonnan vuoksi.

Rautatieliikenteen pätevyksiä koskevat väliaikaiset muutokset ovat välttämättömiä rautatieliikenteen sujuvuuden turvaamiseksi, jotta rautatieliikenteen kuljettajat voivat jatkaa tehtävissään, vaikka lupakirjan ja lisätodistuksen edellytyksenä olevia tarkastuksia ei voitaisi tehdä ja näyttöjä ei voitaisi vastaanottaa.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Lakimuutosehdotuksilla arvioidaan olevan myönteisiä ja toiminnan jatkuvuutta turvaavia vaikutuksia *Liikenne- ja viestintävirastolle* poikkeusoloissa. Muutokset on tarkoitettu väliaikaisiksi, joten vastaavat lakiin perustuvat tai lain nojalla tehtävät päätökset ja toimenpiteet siirtyvät viranomaisen hoidettavaksi lakimuutosten voimassaolon päättyessä. Viranomaisen työtehtävien ja niiden edellyttämän resurssitarpeen arvioidaan siirtyvän poikkeusolojen jälkeiseen aikaan. Ehdotuksilla myös pyritään ennalta varautumaan mahdollisesti lisääntyvien sairaspotilaisten aiheuttamaan henkilöstövajaukseen.

Ajokorttilakiin sekä *liikenteen palveluista annettuun lakiin* taksikuljettajien ajolupien uusimisen osalta ehdotetut muutokset lääkärintodistusten myöhemmästä toimittamisesta ja ehdotettu rautatieliikenteen kuljettajan lääkärintodistuksen esittämisen määräajan jatkamisesta vähentävät kuljettajien terveystarkastuksista aiheutuvaan terveydenhuollon kuormittumista.

Ajokorttilain 112 §:n 4 momentin ja 20 §:n 5 momentin tilanteissa ei kuitenkaan ole kyse lisätyöstä *poliisille*, vaan ainoastaan määräajan pidennyksestä poliisilla ennestään olevaan tehtävään. Muilta osin ajo-oikeuksien ja taksikuljettajien ajolupien uusimiseen liittyvät lääkärintodistukset toimitettaisiin poliisille rekisteriviranomaisen sijasta, mikä aiheuttaa lisätyötä.

Alusrekisterilakiin ehdotetun muutoksen alkuperäisen saantoasiakirjan joustamisesta ei arvioida vaikuttavan viranomaisen rekisterien luotettavuuteen. Omistusoikeus alukseen voidaan saada samalla tavalla kuin muuhunkin irtaimen omaisuuteen, esimerkiksi oston, vaihdon, lahjan, perinnön tai testamentin nojalla. Omistusoikeus alukseen siirtyy sopimuksella, sen ehtojen mukaan, eikä rekisteröinnillä ole tässä suhteessa vaikutusta. Rekisteröinti ei myöskään paikkaa

virheellistä saantoa. Muutoksella voidaan nähdä olevan vaikutusta lähinnä yksityisoikeudellisesti. Rekisteriasian omistusoikeuden kirjaamista koskevalla merkinnöllä on yksityisoikeudellinen merkitys luotonannon kannalta. Tieto aluksen omistajasta voi muutoinkin olla tärkeä ulkopuoliselle esimerkiksi aluksen aiheuttamien vahinkojen korvausasioissa.

Turvatoimilakiin ehdotetuilla muutoksilla olisi vähäisiä vaikutuksia Liikenne- ja viestintäviraston virkamiesten työtehtäviin ja viraston henkilöstöresurssien käytettävyyteen. Virkamiehiltä säästyisi ulkomailla tehtäviin tarkastuksiin normaalisti kuluva matka-aikaa, jolloin he olisivat paremmin käytettävissä muihin työtehtäviin Suomessa. Tämä parantaisi Liikenne- ja viestintäviraston resurssien käyttöä etenkin tilanteessa, jossa henkilöstön keskuudessa saattaa olla tavallista enemmän sairauspoissaoloja.

Lakiehdotuksista ei ole ennakoitavissa vaikutuksia muille viranomaisille.

Vaikutukset yrityksiin ja työntekijöihin

Ehdotetut lakimuutokset keventävät työntekijöiden, yrittäjien ja yritysten hallinnollista taakkaa koronavirusepidemian ja poikkeusolojen liikkumisrajoitusten aikana. Säädosmuutoksilla vastattaisiin poikkeusolojen aiheuttamiin haasteisiin ja käytännön ongelmiin toimia säädösten ja määräysten edellyttämien menettelytapojen ja velvoittavien määräaikojen mukaisesti.

Ajokorttilakiin esitetyllä, liikenneopettajien luvan uusimista koskevalla muutoksella turvataan liikenneopettajien mahdollisuus harjoittaa ammattiaan myös poikkeusoloissa. Sama koskee myös ammattiautoilijoita. Jos luvan uusiminen puuttuvan lääkärintodistuksen vuoksi estyisi ja ammatinharjoittaminen keskeytyisi, voisi tästä seurata taloudellisia menetyksiä liikenneopettajille ja alalla toimiville yrityksille.

Alusrekisterilakiin ehdotetun muutoksen ei arvioida vaikuttavan merkittävästi toimialan hallinnollisiin kustannuksiin, koska kyseessä on velvoitteen vaihtoehtoisen toteuttamistavan mahdollistaminen samalla, kun varsinainen laissa säädetty velvoite pysyy ennallaan. Esimerkiksi alusrekisterilakiin ehdotettu muutos ei vaatisi hakijalta digitaalista valmiutta tai järjestelmiä. Muutoksella ainoastaan mahdollistettaisiin poikkeus nykyiseen menettelyyn. Tällöin hakija voisi esittää saantoasiakirjan jäljennöksen tilanteen niin vaatiessa ja toimittaa alkuperäisen asiakirjan viranomaiselle myöhemmin. Hakemus ja sen liitteet olisi edelleen mahdollista lähettää postitse tai käydä tarkistuttamassa virastossa. Alusrekisterilakiin ehdotettu muutos mahdollisuudesta esittää saantokirjan jäljennös vaikuttaisi alan toimijoiden edellytyksiin harjoittaa ammattiaan myös poikkeusolojen aikana. Ehdotus varmistaisi toiminnan jatkumisen sujuvasti ilman rekisteröintimenettelystä eteen tulevia keskeytyksiä tai vaikeuksia. Ehdotus vaikuttaisi etenkin niihin tilanteisiin, joissa rekisteröinti on sovittu tietylle päivälle. Muutoksella varmistettaisiin alusten pysyminen liikenteessä, vaikka poikkeusoloista johtuvassa tilanteessa toimija ei voisi esittää alkuperäistä saantoasiakirjaa viranomaiselle. Jos muutosta ei tehtäisi ja toiminta tästä syystä keskeytyisi, saattaisi tästä aiheutua toimijoille merkittäviä taloudellisia tappioita.

Turvatoimilakiin esitettävällä muutoksella mahdollistettaisiin toimijoiden toiminnan keskeytyksen jatkuminen ja siten pienennetään riskiä keskeytyksistä aiheutuviin taloudellisiin tappioihin.

Liikenteen palveluista annettuun lakiin ehdotettu muutos, jossa taksinkuljettajan ajolupa olisi mahdollista uusida ilman lain nykyisin edellyttämää lääkärintodistusta ja terveystarkastus voitaisiin tehdä myöhemmin, helpottaa kuljettajien mahdollisuutta jatkaa ammattiaan poikkeusai-

kana. Luvan päätyminen voisi tarkoittaa kuljettajille merkittäviä tulonmenetyksiä. Esitys helpottaisi taksirytysten työvoiman saatavuutta ja siten toiminnan jatkamista poikkeusolosuhteissa. Taksikuljettajien työn ja taksirytysten toiminnan jatkuvuus on tärkeää poikkeusoloissa, koska joukkoliikenteen tarjonta on vähentynyt.

Kuorma- ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyyden voimassaolon jatkuminen helpottaa kuljettajien ammatinharjoittamista poikkeusoloissa ja turvaa sitä kautta myös kuljetusalan yritysten toiminnan jatkuvuutta. Esitys todennäköisesti vähentäisi jatkokoulutuksen kysyntää 31.10.2020 saakka. Vaikka osa kuljettajista suorittaisi jatkokoulutuksen poikkeusaikanakin etä- ja verkko-opetuksena, esityksen arvioidaan siirtävän koulutusta tarjoavien yritysten tuloja ajallisesti eteenpäin.

Rautatieliikenteen kuljettajan määräaikaisen lääkärintarkastuksen ja rautatieliikenteen kuljettajalta edellytettävän lisätodistuksen edellytyksenä olevien näyttöjen tarkistamisen lykkäämisellä turvataan veturikuljettajien toimintaedellytykset ja rautatieliikenteen sujuvuus poikkeusolosuhteissa.

Laivaväen pätevyyskirjojen ja lisäpätevyydestodistusten voimassaoloon ehdotetut muutokset vaikuttavat sekä suomalaisilla aluksilla työskenteleviin merenkulkijoihin, että muiden maiden aluksilla työskenteleviin henkilöihin, joilla on Suomessa myönnetty pätevyyskirja. Voimassa oleva pätevyyskirja on ammatin harjoittamisen edellytys.

Liikenteen palveluista annettuun lakiin ehdotettu muutos henkilöliikenteen kuljetuspalveluita koskevista ilmoituksista mahdollistaisi liikennöitsijöille aikataulu- ja reittimuutokset sekä vuorojen perumisen nykyistä nopeammassa aikataulussa. Tällöin liikennöitsijät voivat sopeuttaa kustannuksiaan nopeammin ja koronavirusepidemiasta johtuvat tulonmenetykset jäävät pienemmiksi. Aikataulu- ja reittimuutokset sekä vuorojen perumiset johtavat todennäköisesti linja-autokuljettajien lomautuksiin.

Muut taloudelliset vaikutukset

Ajokorttilakiin esitettävät muutokset mahdollistavat sen, että yli 70-vuotiaat henkilöt voivat liikkua autoillaan normaalisti myös poikkeusoloissa. Tämä vähentää esimerkiksi tarvetta taksikuljetuksiin ja voi tuoda sitä kautta vähäisiä säästöjä verrattuna tilanteeseen, jossa yksityisautoilu estyisi ajo-oikeuden päättymisen vuoksi.

Alusrekisterilakiin ja *turvatoimilakiin* esitetyt muutokset sekä ne *liikenteen palveluista annettuun lakiin* esitetyt muutokset, jotka koskevat laivaväen pätevyyskirjojen ja lisäpätevyydestodistusten voimassaoloa, turvaavat merikuljetusten jatkuvuutta poikkeusoloissa. Merikuljetuksilla on suuri merkitys Suomen tuonnille ja viennille. Monet kotitalouksien arjen ja yritysten toiminnan kannalta välttämättömät hyödykkeet tuodaan Suomeen meritse. Merikuljetusten keskeytyksellä jatkumisella on siten suuri merkitys Suomen taloudelle myös poikkeusoloissa. Ehdotettu muutos koskee vain pientä osaa kauppamerenkulun aluksista, joten sen vaikutukset kansantalouteen ovat vähäiset. Poikkeusoloissa toiminnan mahdollisimman normaali jatkuminen on kuitenkin tärkeä turvata.

Liikenteen palveluista annettuun lakiin esitettävillä muutoksilla turvattaisiin etenkin maanteiden tavarankuljetusten ja rautatieliikenteen keskeytyksetöntä jatkumista. Myös tavaroiden maankuljetuksilla on keskeinen merkitys sekä kotitalouksien että yritysten tarvitsemien hyödykkeiden saatavuudelle, ja siten koko kansantaloudelle.

Turvatoimilakiin esitettävä muutos vähentäisi varustamojen kustannuksia, sillä ne voisivat tilata tarkastajan tekemään katsastuksen nykyistä lähempää. Lisäksi luokituslaitokset voisivat suorittaa useamman säännösten edellyttämät tarkastukset samalla kertaa, jolloin varustamolle tarkastuksista aiheutuva hallinnollinen taakka pienenesi hiukan. Esitetyillä muutoksilla olisi myös vähäisiä suoria julkistaloudellisia vaikutuksia. Liikenne- ja viestintävirastolle aiheutuisi ehdotetusta muutoksesta vähäisiä tulonmenetyksiä, kun sille ei kertyisi enää tuloja suoritetuista tarkastuksista. Vuosittain ulkomailla tarkastettavien alusten määrä on kuitenkin niin vähäinen (10–15 alusta vuodessa), ettei ehdotetulla muutoksella olisi sanottavaa vaikutusta Liikenne- ja viestintäviraston talouteen.

Liikenne- ja viestintäviraston toimintaan ehdotuksilla on vain vähäisiä taloudellisia vaikutuksia. Viraston maksullisen toiminnan tuotot kertyvät painottuen pääosin vuoden 2020 lopulle. Vastaavasti toiminnasta aiheutuvat menot painottuvat myös vuoden 2020 loppupuolelle. Välttämättömät tulojen ja menojen tarkistukset arvioidaan vuoden 2020 lisätalousarvioesityksen ja vuoden 2021 talousarvioesityksen valmistelussa.

Vaikutukset liikenneturvallisuuteen

Ajokorttilaissa tarkoitetun lääkärintoimituksen tarkoituksena on todistaa henkilön soveltuminen ajoneuvon turvalliseen kuljettamiseen. Lääkärintoimitukset ovat yleensä myönteisiä. Ajoneuvon kuljettajien ja liikenteen kokonaismäärään verrattuna lääkärintoimituksensa myöhemmin toimitettavia olisi varsin vähän ja myöhentäminen lisäksi lyhytaikaista. Tällä perusteella vaikutus liikenneturvallisuuteen ei olisi merkittävä lain voimassaoloaikana. Liikenne- ja viestintävirasto arvioi, että yli 70-vuotiaita lääkärintoimituksen tarvitsijoita olisi poikkeustilan alkamista seuraavan kuuden kuukauden aikana vajaa 30 000, 45-vuotiaat tai sitä vanhemmat ryhmän 2 uudistajien kohdalla luku on runsaat 7 000. Poliisille esitettäviä lääkärintoimituksia on 70 000. Voimassa olevia ajokortteja on runsaat 3,5 miljoonaa. Liikenneopettajalupia uudistettaessa on kyse jo alalla olevista ammatinharjoittajista ja heidän työntekonsa jatkumisesta. Lisäksi ajoterveysvaatimusten täytyminen ei jää kokonaan tarkistamatta, vaan ne tarkistetaan jälkikäteen poikkeustilanteen helpotuttua, joten tälläkään poikkeuksella ei olisi merkittäviä vaikutuksia liikenneturvallisuuteen.

Lakiin eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta ehdotettu poikkeus ei aiheuttaisi vaikutuksia merenkulun turvallisuuteen. Luokituslaitokset voivat jo nyt suorittaa suomalaiselle alukselle kansainvälisen yleissopimuksen ihmishengen turvallisuudesta merellä (SOLAS-yleissopimus, SopS 18/2015), alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (MARPOL-yleissopimus, SopS 51/1983) ja kansainvälisen lastiviivayleissopimuksen (SopS 52/1968) mukaiset katsastukset sekä myöntää niiden perusteella todistuskirjoja. Luokituslaitokset voivat myös hyväksyä aluksen kaikki hyväksymistä vaativat dokumentit sekä suorittaa ISM-turvallisuusjohtamissäännösten mukaiset auditoinnit, joilla pyritään takaamaan turvallisuus merellä, estämään ihmisten loukkaantuminen tai ihmishenkien menetykset sekä välttämään omaisuudelle ja ympäristölle, erityisesti meriympäristölle, aiheutuvat vahingot. Suomalaisten alusten osalta ainoastaan ISPS-säännösten mukaiset alusten turvatarkastukset ja niiden perusteella myönnettävät todistuskirjat sekä mittakirjan myöntäminen ovat keskitetty kokonaisuudessaan Liikenne- ja viestintävirastolle. Luokituslaitokset suorittavat jo ISPS-tarkastuksia ja muita edellä mainittuja tehtäviä muiden kuin suomalaisten alusten osalta. Luokituslaitoksilla nykyäänkin muiden lakien perusteella olevan laajan toimivallan huomioiden ei poikkeuksella nähdä vaikutuksia liikenne- tai alusturvallisuuteen.

Lakiin laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta ehdotetulla muutoksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia merenkulun turvallisuuteen, sillä erivapaus myönnettäisiin tapauskohtaisen harkinnan perusteella. Harkinnassa otettaisiin huomioon esimerkiksi se, miten suurella osalla miehistön jäsenistä on tarvittavat lisäpätevyystodistukset. Lisäksi ehdotuksen voimassaoloaika koskisi lyhyttä ajanjaksoa.

Liikenteen palveluista annettuun lakiin ehdotetuilla muutoksilla ei arvioida olevan välittömiä vaikutuksia liikenneturvallisuuteen. Ehdotus ammattipätevyuden voimassaolon väliaikaisesta jatkumisesta ilman vaaditun jatkokoulutuksen suorittamista koskisi käytännössä vakituisesti ja jatkuvasti kuljettajatehtävissä toimivia henkilöitä, jonka lisäksi ehdotuksen voimassaoloaika olisi suhteellisen lyhyt.

Rautatieliikenteen kuljettajan lupakirjan edellytyksenä olevan määräaikaisen lääkärintarkastuksen ja lisätodistuksen edellytyksenä olevien näyttöjen tarkoituksena on varmistaa, että kuljettajien terveys on työn vaatimusten mukaisella tasolla ja siten huolehtimaan rautatieturvallisuudesta. Määräaikojen pidentämisellä poikkeusolosuhteiden vuoksi ei kuitenkaan voida arvioida olevan olennaisia vaikutuksia rautatieturvallisuuteen ehdotettujen muutosten lyhyen voimassaoloajan vuoksi. Muutokset ovat välttämättömiä rautatieliikenteen sujuvuuden turvaamiseksi, jotta rautatieliikenteen kuljettajat voivat jatkaa tehtävissään, vaikka lupakirjan ja lisätodistuksen edellytyksenä olevia tarkastuksia ei voitaisi tehdä ja näyttöjä ei voitaisi vastaanottaa.

Ehdotetulla *laivaväen pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten* voimassaolon jatkamisella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia merenkulun turvallisuuteen muutoksen lyhyen voimassaoloajan vuoksi. Huomioitavaa on lisäksi, että ehdotuksen muutokset koskevat voimassaolevien pätevyyskirjojen pidentämistä, jolloin poikkeuksilla ei voida arvioida olevan merkittävää vaikutusta henkilöiden ammattitaitoon.

Luotsauslakiin ehdotetuilla muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia merenkulun turvallisuuteen niiden lyhyen voimassaoloajan vuoksi. Huomioitavaa on lisäksi, että suurin osa poikkeuksista koskee voimassaolevien pätevyyskirjojen pidentämistä, jolloin niillä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta henkilöiden ammattitaitoon. Siltä osin, kun ehdotetaan koeluotsausta koskevia joustoja uusia luotsin- ja linjaluotsin ohjauskirjoja myönnettäessä, arvioidaan merenkulun turvallisuusvaikutusten olevan vähäisiä, koska kyseessä on lyhytaikainen poikkeaminen ainoastaan yhdestä edellytyksestä, sillä hakijan tulee edelleen täyttää muut luotsauslain vaatimukset.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Esityksen valmistelun aikana muutosten toteuttamistapaa koskevia vaihtoehtoja on pyritty arvioimaan sen perusteella, miten ne vaikuttaisivat kansalaisten, kotitalouksien, yritysten tai viranomaisten toimintaan. Valmistelun aikana on arvioitu mahdollisuuksia ja viranomaisten toimivaltaa toteuttaa tarvittavat väliaikaiset muutokset alemman asteisella lainsäädännöllä, valtioneuvoston tai ministeriön asetuksella taikka viraston määräyksellä. Tähän esitykseen sisältyvät muutosehdotukset olivat sellaisia, jotka voidaan toteuttaa vain lainsäädännön avulla ja olemassa olevaa lainsäädäntöä muuttamalla.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Kansainväliset järjestöt

Kansainvälisen merenkulkujärjestö IMO:n sihteeristö on esittänyt, että järjestön neuvosto hyväksyisi toimet, joilla varmistetaan meriliikenteen ja kaupankäynnin sujuvuus myös poikkeusoloissa. IMO on julkaissut poikkeustilannetta koskevia kiertokirjeitä (kuten kiertokirje IMO Circular Letter No.4204/Add.5/Rev.1), joissa se muun muassa kehottaa valtioita käytännönläheiseen lähestymistapaan omaksuessaan poikkeustilatoimenpiteitä esimerkiksi pätevyysiin liittyvien määräaikojen pidentämiseksi.

Ruotsissa on päätetty niiden alusten pakollisten todistusten, joiden voimassaoloaika päättyy 1.4.2020–1.9.2020 välisenä aikana, voimassaolon pidentämisistä kuudella kuukaudella alkupe-
räisestä vanhentumispäivästä ilman erillistä hakemusta. Sama koskee vähintään vuodeksi myönnettyjä lääkärintodistuksia sekä kelpoisuus- ja pätevyystodistuksia. Muiden valtioiden omaksumista toimista voi lukea Euroopan merenkulun turvallisuusviraston internetsivuille kootusta listauksesta: <http://emsa.europa.eu/news-a-press-centre/covid19.html>.

Euroopan unioni

Euroopan komissio

Euroopan komissio on antanut COVID-19-tartuntatautiepideemiaan liittyen useita tiedonantoja ja suuntaviivoja. Niillä pyritään varmistamaan Euroopan sisämarkkinoiden toimivuus, rajoittamaan tilapäisesti tarpeetonta matkustamista ulkorajoilla ja tukemaan EU-kansalaisten paluuta kotimaahansa. Komission linjauksen mukaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden sisäiseen turvallisuuteen kohdistuva uhka pitää COVID-19-tartuntatautiepidemian tilanteessa sisällään myös kansanterveyden.

Euroopan komissio on antanut 26.3.2020 tiedonannon (Ares (2020)1780977- 26/03/2020) liittyen jäsenvaltioiden ongelmiin noudattaen COVID-19-tartuntatautiepidemian tilanteessa Euroopan unionin liikennealan lainsäädäntöä. Tiedonannon mukaan ovat jäsenvaltiot ilmaisseet komissiolle ongelmistaan, jotka liittyvät erityisesti liikennealan lupien, kelpoisuuksien ja ammat-
tipätevyyksien uusimisoongelmiin COVID-19-tartuntatautiepidemian tilanteessa. Nämä ongelmat johtuvat muun muassa jäsenvaltioissa COVID-19-tartuntatautiepidemian tilanteessa kansallisesti asetetuista liikkumis- ja kokoontumisrajoituksista. Jotta nämä ongelmat voitaisiin ratkaista, jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet komissiolle olevansa pakotettuja ryhtymään tarpeellisiin kansallisiin toimenpiteisiin, jotta voidaan varmistaa henkilöiden ja tavaroiden liikkuvuus jäsenvaltioissa.

Tiedonannossaan komissio ilmaisee ymmärtävänsä jäsenvaltioiden kansallisten viranomaisten tarpeen ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin COVID-19-tartuntatautitilanteen aiheuttamassa poikkeuksellisessa tilanteessa. Komissio kuitenkin edellyttää, että jäsenvaltioissa COVID-19-tartuntatautitilanteessa käyttöön otetut toimenpiteet rajataan sekä asiasisällöllisesti että ajallisesti vain siihen, mikä on COVID-19-tartuntatautiepidemian tilanteessa välttämätöntä.

Sisällöllisesti jäsenvaltioiden toimenpiteet eivät komission mukaan saa johtaa ei toivottuihin lopputuloksiin. Tällaisia lopputuloksia olisivat komission mukaan tilanteet, jotka vaarantaisivat

liikenneturvallisuutta tai liikennealan työntekijöiden turvallisuutta. Tästä syystä jäsenvaltiot eivät komission mukaan saa ryhtyä sellaisiin poikkeustoimiin, joilla ne myöntävät poikkeuksellisilla menettelyillä lupia, kelpoisuuksia ja ammattipätevyyksiä sellaisille liikenneyrityksille tai liikennealan työntekijöille, joilla näitä ei ole ennen ollut. Jäsenvaltioiden poikkeukselliset toimenpiteet tulee komission mukaan rajata koskemaan vain sellaisia yrityksiä tai työntekijöitä, joilla on jo olemassa olevat luvat, kelpoisuudet ja ammattipätevyydet.

Ajallisesti jäsenvaltioiden käyttöönottamat poikkeukselliset toimenpiteet tulee komission mukaan rajata lyhyiksi, COVID-19-tartuntatautilanteen hallinnan edellyttämäksi ajaksi, kuten kolmen kuukauden mittaisiksi. Komission mukaan liian pitkäaikaisten poikkeusten käyttöönoton sijasta jäsenvaltioiden tulee tarpeen mukaan jatkaa poikkeuksia, jos COVID-19-tartuntatautilanne sitä vielä edellyttää.

Jos jäsenvaltiot ryhtyvät COVID-19-tartuntatautilanteessa sellaisiin poikkeustoimenpiteisiin, jotka liittyvät Euroopan unionin annettuun lainsäädäntöön, jäsenvaltioiden tulee ilmoittaa niistä komissiolle.

Euroopan komissio on jo myös, silloin kun sille on EU:n liikennealan säännöstössä annettu toimivaltaa, antanut jäsenvaltioille tiettyjä ajallisesti rajattuja mahdollisuuksia poiketa yhteisön liikennealan säännösten asettamista velvoitteista, jos se on välttämätöntä COVID-19-tartuntatautiepidemian tilanteessa. Esimerkiksi linja-autojen ja raskaan tavaraliikenteen ajo- ja lepoajoista säädetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus mahdollistaa, että jäsenvaltiot voivat komissiolle ilmoittamalla myöntää vapautuksia EU-säännösten soveltamisesta poikkeuksellisissa olosuhteissa 30 päiväksi. Sen jälkeen poikkeuksiin tarvitaan komission lupa.

Euroopan unionin jäsenvaltiot

Suomen tiedossa on, että useat jäsenvaltiot ovat COVID-19-tartuntatautilanteessa jo ryhtyneet poikkeuksellisiin toimenpiteisiin varmistaa henkilöiden ja tavaroiden liikkuvuuden COVID-19-tartuntatautiepidemian tilanteessa.

Tavaroiden liikkuvuutta COVID-19-tartuntatautilanteessa on jäsenvaltioissa pyritty helpottamaan erilaisilla, erityisesti maantien tavaraliikenteeseen kohdistuvilla poikkeustoimilla. Linja-autojen ja raskaan tavaraliikenteen ajo- ja lepoajoista säädetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus mahdollistaa, että jäsenvaltiot voivat komissiolle ilmoittamalla myöntää vapautuksia EU-säännösten soveltamisesta poikkeuksellisissa olosuhteissa 30 päiväksi, jonka jälkeen poikkeuksiin tarvitaan komission lupa. Poikkeuksista ovat ilmoittaneet jo useat jäsenvaltiot, Suomi mukaan lukien (myös Itävalta, Belgia, Bulgaria, Kroatia, Tanska, Ranska, Saksa, Kreikka, Unkari, Irlanti, Luxemburg, Malta, Alankomaat, Romania, Slovakia, Slovenia, Espanja ja Ruotsi). Maanteiden tavaraliikennettä on pyritty turvaamaan myös helpottamalla siihen kohdistuvia rajoituksia, mm. luopumalla tai lieventämällä rahtiliikenteen rajoituksia viikonloppuisin (Saksa, Itävalta, Tšekin tasavalta, Italia ja Luxemburg). Tšekin tasavallassa on osoitettu tietyille rahtiliikenteelle (muun muassa lääkkeet) priorisoidut ajokaistat päämoottoriteillä. Jäsenvaltioissa on koronavirusepidemian vuoksi myös pidennetty maantieliikenteeseen liittyvien eri lupien, kelpoisuuksien ja ammattipätevyyksien voimassaoloa.

Rajat ylittävä rautatieliikenne on monessa EU:n jäsenvaltiossa joko kokonaan tai suurimmaksi osaksi lakkautettu (Itävalta, Tanska, Liettua, Puola, Portugali, Romania ja Slovakia). Rautateiden tavaraliikenne maasta toiseen on edelleen laajasti sallittua. Jäsenmaiden sisäistä rautatieli-

kennettä on vähennetty joko toimivaltaisten viranomaisten ja rautatieyhtiöiden välisillä sopimuksilla tai yhtiöiden omasta toimesta vähentyneiden matkustajamäärien vuoksi (Irlanti, Italia, Slovakia ja Slovenia).

6 Lausuntopalaute

Hallituksen esitysluonnos lausuntopalvelu.fi –sivustolla avoimessa lausuntomenettelyssä 9.4.-15.4.2020 välisenä aikana. Lausuntoja annettiin 36. Sen lisäksi Ahvenanmaan maakunnalle lähetettiin erillinen lausuntopyyntö 14.4.2020 ja lausunto saatiin 17.4.2020.

Lausunnon antoivat: Ahvenanmaan maakunnan hallitus, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Liikenne- ja viestintävirasto, Poliisihallitus, Puolustusministeriö, Pääesikunta, Rajavartiolaitos, Sisäministeriö, Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos THL, Väylävirasto, A-katsastus Oy, Autoalan Keskusliitto ry (AKL) ja Autotuojat ja –teollisuus ry (AT), Autokatsastajat AK ry, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry, Autoliikenteen Työnantajaliitto ry, Autoliitto, DNV GL Finland Oy Ab, Finnipilot Pilotage Oy, Helppokatsastus Oy, Herttoniemen Autokatsastus Oy, K1 Katsastajat, Keskuskauppakamari, Liikenneturva, Linja-autoliitto ry, Logistiikkayritysten liitto ry, Moottoriajoneuvojen Katsastusmiehet MKM ry, Onnettomuustietoinstituutti OTI, Suomen Ammattiliikenne Akatemia Oy, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry, Suomen Katsastusmies Oy, Suomen Laivameklariliitto ry, Suomen Taksiliitto ry, Suomen Varustamot ry, Tampereen kaupunki, VR-Yhtymä Oy ja Yksityisten katsastustoimipaikkojen liitto ry.

Määräaikaikatsastusten poikkeussäätely

Hallituksen esitykseen lausuntokierroksella olleeseen versioon sisältyi alun perin tilapäinen muutosesitys, joka olisi mahdollistanut nykytilasta poiketen poikkeusolojen aikana sellaisten ajoneuvojen liikennekäytön, joita ei ole määräaikaikatsastettu tai jotka on hylätty määräaikaikatsastuksessa ajokieltoon määräämättä. Poikkeus olisi koskenut ajoneuvoja, joiden viimeinen katsastuspäivä olisi ollut aikavälillä 16.3.–15.6.2020. Tällaisten ajoneuvojen liikennekäyttö olisi ollut sallittu määräaikaikatsastusta koskevista pääsäännöistä poiketen 31.8.2020 asti.

Lausunnoissa suhtauduttiin esitettyihin muutoksiin lähes yksinomaan kielteisesti. Ainoastaan kaksi toimijaa (Autoliitto, SKAL) piti esitettyjä muutoksia osittain perusteltuina. Useimmissa lausunnoissa tuotiin esille sitä, että esitetyt muutokset ovat ylimitoitettuja niillä saavutettaviin hyötyihin nähden, kun ottaa huomioon muutoksen aiheuttamat negatiiviset taloudelliset ja liikenneturvallisuusvaikutukset. Monissa lausunnoissa korostettiin, että katsastusalalla on jo tehty paljon toimia epidemian hillitsemiseksi kiinnittämällä huomiota korostuneisiin hygieniavaatimuksiin ja lähikontaktien minimoimiseen. Katsastusyrietykset myös kertoivat tarjoavansa asiakkaille palvelua, jossa asiakkaan ei itse tarvitse asioida katsastustoimipaikalla, vaan ajoneuvo haetaan omistajan luota katsastettavaksi ja palautetaan sinne. Näitä katsastusyrietysten omia toimenpiteitä pidettiin lausunnoissa parhaana vaihtoehtona epidemian hillitsemiseksi. Katsastustoimintaan ei myöskään nähty liittyvän erityistä tartuntariskiä esimerkiksi ajoneuvojen renkaiden vaihtoon, määräaikaishuoltoihin ja korjauksiin verrattuna, joita poikkeusoloista huolimatta edellytetään normaalisti. Jos muutoksia kuitenkin päädyttäisiin tekemään, useat lausunnonantajat esittivät, että poikkeussäätelyn soveltamisala tulisi rajata ainoastaan riskiryhmiin kuuluviin henkilöihin.

Saadusta lausuntopalautteesta ja epidemiatilanteen muuttumisesta johtuen ajoneuvolain katsastussäätelyä koskevat muutosehdotukset päätettiin jättää pois esityksestä. Poikkeussäätelyn

soveltamisalan rajaaminen muodollisesti ainoastaan riskiryhmiin kuuluviin henkilöihin olisi ollut hankalaa sen vuoksi, että poliisiin olisi liikenteen valvonnassa vaikea todentaa riskiryhmään kuulumista muuten kuin lääkärintodistuksen perusteella. Ei myöskään pidetty tarkoituksenmukaisena, että riskiryhmiin kuuluvat henkilöt hankkisivat lääkärintodistuksen ainoastaan tämän muutoksen takia, koska se kuormittaisi terveydenhuoltoa ja terveysasemilla asiointi voisi lisätä riskiryhmiin kuuluvien henkilöiden altistumista tartunnalle. Saadun lausuntopalautteen perusteella tartuntariski voidaan tehokkaasti välttää myös katsastustoimipisteissä suoritettavilla erityistoimenpiteillä kuten tavallista huolellisemmalla hygienialla. Muutos olisi myös aiheuttanut katsastustoimipisteiden ruuhkautumista kesäisin, mitä ei olisi voitu Liikenne- ja viestintäviraston tietojärjestelmistä johtuvista syistä estää esitetystä aikataulussa.

Lääkärintodistusten toimittamisen myöhentäminen

Suomen Taksiliitto ry, Auto- ja Kuljetusalan työntekijäliitto AKT ry ja Liikenne- ja viestintävirasto kannattivat lausunnoissaan väliaikaista muutosta taksinkuljettajan ajoluvan uusimisen yhteydessä vaadittavan lääkärintodistuksen toimittamisen määräaikaan. COVID-19-tartuntatauti-epidemian aiheuttaman poikkeustilan vuoksi terveydenhuolto on kuormittunut ja kiireettömien asiointiaikojen saaminen on haastavaa. Taksiryitysten toiminnan jatkuvuus on erityisen tärkeää varmistaa poikkeusoloissakin.

Ajokorttilain 27 ja 89 §:n ehdotuksiin mahdollisuudesta myöhentää ajokorttiin ja liikenneopettajalupa-ajokorttiin tarvittavien lääkärintodistusten toimittamista suhtauduttiin pääosin myönteisesti. Kielteisen lausunnon antoi vain Tampereen kaupunki, joka katsoi erityisesti ammattikuljettajien osalta sen liikenneturvallisuusriskiksi.

Poliisihallitus katsoo, että lääkärinlausunnot tulee kaikissa esitykseen sisältyvissä tilanteissa toimittaa samalle viranomaiselle ja tämä viranomainen tulee selkeästi kirjata säännöksiin. Käytännön syistä johtuen Poliisihallitus toteaa, että tässä poikkeusoloja koskevassa tapauksessa lääkärinlausunnot voi toimittaa poliisille.

VR-Yhtymä Oy on esittänyt, että ainoastaan määräaikaiset lääkärintarkastukset voitaisiin lykätä, mutta rautatielääkärin kuljettajalle terveysperustein määräämiä tihennetyin välein tehtäviä terveystarkastuksia ei voisi siirtää myöhempään ajankohtaan. VR-Yhtymä Oy:n huoli otetaan huomioon niin, että lain 74 §:n 6 momenttiin lisätään säännös siitä, että kyseistä väliaikaista säännöstä ei kuitenkaan sovelleta henkilöön, joilta rautatielääkäri on erikseen edellyttänyt säännönmukaista useammin tehtäviä lääkärintarkastuksia.

Suomen kuljetus- ja logistiikka SKAL kiinnitti huomiota ajokorttilain 112 §:ssä tarkoitettujen, ennen vuotta 2013 ajokorttinsa saaneiden linja- ja kuorma-auton kuljettajien ajo-oikeuden uudistamiseen. Näiden kuljettajien osalta toimivalta kuuluu poliisille. Poliisihallitus katsoi, että se nykyisen toimivaltansa puitteissa voi ottaa huomioon lääkärintodistusten viivästymisen. Jatkokäsittelyssä ajokorttilain muuttamista koskevaan lakiehdotukseen sisällytettiin poikkeukset myös 20 ja 112 §:ään ja mahdollistettiin lääkärintodistusten toimittaminen myöhennetyksi.

Liikenne- ja viestintävirasto katsoo, että lääkärintodistusten lähettämisen myöhentäminen voisi jatkua kuusi kuukautta eteenpäin ajokortin uudistamishakemuksesta eli maaliskuun loppuun 2021. Jatkokäsittelyssä lakiehdotukseen sisällytettiin mahdollisuus toimittaa lääkärintodistus viiden kuukauden kuluessa ajokortin uudistamishetkestä.

Merenkulun pätevyudet

DNV GL, Finnpilot Pilotage Oy, Keskuskauppakamari, Suomen Laivameklariliitto ja Suomen Varustamot ry lausuiivat merenkulun pätevyksiä koskevista ehdotuksista. Lausunnonantajat kannattivat esitystä. Lausunnonantajat kiinnittivät huomiota laivaliikenteen katkeamattomuuden tärkeyteen ja pitivät ehdotettuja muutoksia laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annettuun lakiin, liikenteen palveluista annettuun lakiin ja luotsauslakiin kannatettavina ja välttämättöminä Suomen tuonnin ja viennin sekä huoltovarmuuden kannalta.

Suomen Varustamot toteaa, että esitetyt muutokset ovat perusteltuja ja tarpeellisia. Muutokset helpottavat varustamoiden toimintaa ja turvaavat omalta osaltaan merikuljetusten jatkuvuutta vallitsevissa poikkeuksellisissa olosuhteissa. Lisäksi esitetyt muutokset sujuvoittavat asiakkaan näkökulmasta viranomaisprosesseja ja pienentävät varustamoiden hallinnollista taakkaa. Suomen Varustamot myös muistuttaa tarpeesta saada voimaan kansainvälisesti yhteneväiset säädökset, tulkinnot ja käytännöt.

DNV GL kannattaa lausunnossaan kuuden kuukauden automaattista pidennystä, ja huomauttaa, että mahdollisesta lisääjasta pitää tiedottaa myös muille lippuvaltioille laivojen liikkumisen turvaamiseksi. Myös Keskuskauppakamari pitää esitettyä kuuden kuukauden pidennystä vanhenevien merenkulun pätevyystodistuksien osalta kannatettava ja hallinnollista taakkaa vähentävänä.

Finnpilot Pilotage Oy pitää hallituksen esitysluonnoksessa esitettyjä muutoksia luotsauslakiin tarpeellisina. Hallituksen esityksessä mainitun poikkeusolojen myötä tapahtuneen koeluotsauksen vaikeutumisen lisäksi Finnpilot huomauttaa, että myös nykyisten luotsin ohjauskirjojen voimassaolon ylläpitäminen on vaikeutunut alusten päälliköiden kieltäytyttyä ottamasta ylimääräisiä henkilöitä alukselle. Finnpilot muistuttaa, että nykyisten luotsin ohjauskirjan ylläpitovaatimusten mukaan myös vuosien kokemuksen omaavan luotsin on vuosittain ajettava tietty määrä matkoja kaikilla niillä väylillä, joille hänellä on ohjauskirjat, säilyttääkseen oikeuden toimia luotsina alueella. Näitä ohjauskirjojen ylläpitomatkoja luotsit suorittavat osittain laivoilla toisena luotsina, sillä nykyisillä luotsausmäärillä kaikilla väylillä ei ole riittävästi liikennettä ohjauskirjojen ylläpitämiseen. Myös tästä syystä Finnpilot pitää hallituksen esitysluonnoksessa esitettyjä muutoksia erittäin tervetulleina.

Myös Suomen Laivameklariliitto toteaa, että katkeamaton rahtiliikenne ei saa vaarantua esimerkiksi luotsien lupakirjojen teknisen vanhentumisen vuoksi varsinkaan poikkeusoloissa. Rahti- ja tavaraliikenteen harjoittamisen kannalta lupakirjojen uusimista vaativan lain vaatimuksista joustaminen on välttämätöntä.

Tieliikenteen pätevyudet

Sisäministeriö, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry, Autoliikenteen Työnantajaliitto ry, Autotuojat ja -teollisuus ry ja Autoalan Keskusliitto ry, Keskuskauppakamari, Liikenneturva, Liikenne- ja viestintävirasto, Suomen Ammattiliikenne Akatemia Oy, Tampereen kaupunki ja VR-Yhtymä Oy kannattavat liikenteen palveluista annettuun lakiin esitetyn uuden väliaikaisen 28 a §:n lisäämistä, joka turvaisi 16.3.-30.9.2020 välisenä aikana päättyvien kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyyskatsastusten voimassaolon jatkumisen 30.9.2020 saakka. Ehdotusta pidetään kannatavana ja tarpeellisena, sillä se pyrkii varmistamaan kuljettajien saatuuden myös poikkeusoloissa.

Autoliikenteen Työnantajaliitto ry:n mukaan tulisi kuitenkin miettiä, miten jatkokoulutusten koulutuskapasiteetti ja suoritusmahdollisuudet turvataan 1.10.2020 lukien kaikille niille, joiden ammattipätevyys voimassaolo on päättynyt edellä mainitun ajanjakson aikana ja, jotka eivät pysty osallistumaan jatkokoulutuksiin esimerkiksi verkko- tai etäopetuksena, ottaen huomioon samanaikaisen loppuvuodesta päättyvien ammattipätevyyskatsastusten haltijoihin kohdistuvan jatkokoulutustarpeen.

Lisäksi Autoliikenteen Työnantajaliitto ry esittää lausunnossaan, että hallituksen esityksen tie- liikenteen ammattipätevyysdirektiivin ja ajokorttidirektiivin muutosten täytäntöönpanoa koskeviksi laeiksi sisältämiä rajoituksia tieto- ja viestintätekniikan ja verkko-opetuksen käyttämiseen jatkokoulutuksessa ei otettaisi käyttöön poikkeusolojen aikana. Autoliikenteen Työnantajaliitto ry huomauttaa, että kyseiset koulutustavat ja -tekniikat ovat tällä hetkellä käytännössä ainoat keinot etäkoulutusten ohella suorittaa jatkokoulutuksia eikä niiden käyttömahdollisuuksia tulisi rajoittaa poikkeusolojen aikana. Mikäli näin tehtäisiin, mahdollisuudet suorittaa jatkokoulutus vaikeutuisivat entisestään.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry ja Logistiikkayritysten Liitto ry yhtyvät Autoliikenteen Työnantajaliitto ry:n antamaan lausuntoon. Linja-autoliitto ry tukee Autoliikenteen Työnantajaliitto ry:n lausuntoa.

Autoliikenteen Työnantajaliitto ry:n lisäksi Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry esittää, ettei hallituksen esityksessä ehdotettuja rajoituksia jatkokoulutuksen suorittamiseen saatettaisi toistaiseksi voimaan. SKAL ry huomauttaa, että ammattipätevyys voimassaolon jatkuminen siirtää jatkokoulutusten suorittamista eteenpäin, jonka vuoksi loppukesä ja alkusyksy tulee suurta lisäystä koulutusten kysyntään. SKAL ry:n mukaan rajoitusten voimaantuloa siirtämällä voitaisiin helpottaa odotettavaa ruuhkaa koulutusten kysynnässä. Keskuskauppakamari ja Suomen Ammattiliikenne Akatemia Oy lausuvat ammattipätevyys jatkokoulutuksen osalta olevan ensiarvoisen tärkeää, että vallitsevassa tilanteessa etä- ja verkko-opetuksen mahdollisuudet otetaan täysimääräisesti käyttöön, niin, että poikkeusolojen aikana ja jälkeen koulutuksen saaminen on mahdollista.

VR-Yhtymä Oy puolestaan näkee ongelmallisena sen, että ehdotettu muutos koskee ainoastaan niitä kuljettajia, joiden ammattipätevyys umpeutuu ennen 30.9.2020. VR-Yhtymän mukaan myös muiden kuljettajien osalta tulisi huomioida se, että heille ei voida poikkeusolojen aikana järjestää koulutuksia. Vallitseva tilanne aiheuttaa koulutusvelkaa, vaikka kuljettajan ammattipätevyys ei olisikaan umpeutumassa mainitun ajanjakson aikana. Tilanteen aikanaan normalisoituessa koulutukset täytyy järjestää normaalia merkittävästi suuremmalle määrälle kuljettajia, kun kertynyttä koulutusvelkaa ryhdytään purkamaan.

Muut muutosehdotukset

Lausunnoissa tuettiin ja kannatettiin joukkoliikenteen aikataulujen ilmoittamisen ajankohdan lyhentämistä, rautatieliikenteen kuljettajan lisätodistukseen liittyvän näytön suorittamisen myöhentämistä, alusrekisterilain todistusasiakirjojen esittämisen helpottamista sekä mahdollisuutta valtuuttaa hyväksytyt luokituslaitokset tekemään alusten turvatarkastuksia.

Lausuntoyhteenvedo on ladattavissa valtioneuvoston Hankeikkunasta (LVM019:00/2020).

Ahvenanmaan lausunto

Ahvenanmaan maakunnan hallitus totesi lausunnossaan 17.4.2020, että hallituksen esityksen väliaikaiset muutosehdotukset ajokorttilakiin, ajoneuvolakiin ja suureen osaan muutosehdotuksista liikenteen palveluista annettuun lakiin eivät koske Ahvenanmaata, koska lainsäädäntövalta niissä kuuluu maakunnalle. Maakuntalain (2011/36) mukaan ajoneuvolakia sovelletaan Ahvenanmaalla, paitsi lain 6 lukua, joka koskee määräaikaikatsastuksia. Sen osalta maakunnalla on lainsäädäntövalta. Muilta osin muutokset koskevat valtakunnan lainsäädäntövaltaa, eikä maakuntahallituksella ole niihin huomauttamista. Maakunnan hallitus toteaa, että ei ole estettä niiden muutosehdotusten voimaantulolle.

Kuulemistilaisuus 16.4.2020

Liikenne- ja viestintäministeriö järjesti kuulemistilaisuuden Skype-yhteyden välityksellä 16.4.2020. Tilaisuuteen osallistui 40 organisaatiota tai henkilöä ministeriön edustajien lisäksi. Kuulemistilaisuudessa nousivat esille samat teemat kuin lausuntokierroksella.

Erityisesti esille nousivat ajoneuvojen katsastukseen esitetyt poikkeukset. Useat osallistujat pitivät niitä tarpeettomina ja toimialan kannalta haitallisina. Mikäli poikkeukset kuitenkin päätettäisiin toteuttaa, edellytettiin vaihtoehtoisesti niiden rajaamista vain riskiryhmiin kuuluvia henkilöitä koskeviksi. Lisäksi esitettiin mahdollisuutta lisätä esitykseen säännös siitä, että jos ajoneuvon määräaikaikatsastusvelvollisuus on 16.3.2020 ja 15.6.2020 välisenä aikana, se katsastetaan viimeistään 31.8.2020, merkitään katsastus vastaamaan rekisterissä ollutta viimeistä määräaikaikatsastusajankohtaa. Erityisen huolissaan oltiin katsastusten ruuhkautumisesta ajankohdtaan juuri ennen poikkeuksen määräajan päättymistä ja ruuhkautumisen toistumista myös tulevina vuosina samaan ajankohtaan.

Muita kuulemistilaisuudessa käsiteltyjä teemoja olivat kuorma- tai linja-autonkuljettajan ajo-oikeuden uudistamiseen liittyvää lääkärintodistusta koskeva poikkeus, luokituslaitosten toiminnan estyminen suljetuissa satamissa, kuorma- ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyuden jatkokoulutuksen suorittaminen verkko- ja etäopetuksena sekä poikkeusten soveltaminen henkilöön, jolta rautatielääkäri on erikseen edellyttänyt säännönmukaista useammin tehtäviä lääkärintarkastuksia.

Puheenvuorojen esittäjät olivat toimittaneet myös kirjallisen lausunnon esille nostamistaan kysymyksistä, joten kuulemistilaisuudessa esitetyt näkemykset ja niihin liittyvät kannanotot ilmenevät tarkemmin lausuntojen yhteenvedosta.

Kuulemistilaisuus tallennettiin ja tallennus sekä esitetty aineisto ovat ladattavissa valtioneuvoston Hankeikkunasta (LVM019:00/2020).

7 Säännöskohtaiset perustelut

Ajokorttilaki

20 §. Ajoterveydentilan ja ajokunnon valvonta. Pykälään lisättäisiin väliaikaisesti uusi 5 momentti. Säännös koskisi Suomessa vakituisesti asuvia ulkomaisia ajokortin haltijoita ja heidän velvollisuuttaan toimittaa lääkärinlausunto. Poikkeus koskisi henkilöitä, joiden lääkärinlausunnon antamisvelvollisuus on alkanut valmiuslain voimaantulon ajankohdasta 16.3.2020 lukien ja

jatkuisi lokakuun loppuun 2020. Näiden henkilöiden olisi toimitettava lääkärintodistus poliisille viimeistään viiden kuukauden kuluessa ajokortin uudistamisesta. Liukuva, ajokortin haltijakohtainen määräaika lääkärintodistuksen toimittamiseksi ehkäisee terveydenhuollon kuormittumista poikkeusolojen päätyttyä.

27 §. Ajokortin uudistaminen. Pykälään lisättäisiin väliaikaisesti uusi 5 momentti. Momentin tarkoittamalla poikkeuksella lääkärintodistuksen myöhentämiseksi turvattaisiin 70 vuotta täytäneiden ja sitä vanhempien henkilöiden ajo-oikeus ajaksi, jolloin heillä ei ole ollut mahdollisuutta käydä lääkärintarkastuksessa ja uusia ajokorttiaan. Poikkeus koskee henkilö- ja pakettiautoja sekä muita kevyempiä ajoneuvoja. Samanlainen poikkeus säädettäisiin myös raskaampien ajoneuvojen kuljettajille, joiden on uusittava korttinsa 45 vuotta täytettyään. Näin voidaan vähentää lääkäriissä käyntejä poikkeusolojen ajaksi. Aikataulu lääkärintodistukselle olisi sama kuin edellä 20 §:ssä.

89 §. Liikenneopettajaluvan myöntäminen ja uudistaminen. Pykälään lisättäisiin väliaikaisesti uusi 5 momentti. Momentin tarkoittamalla poikkeuksella myöhennettäisiin 45 vuotta täyttäneiden liikenneopettajien velvollisuutta toimittaa lääkärintodistus luvan uudistamiseksi. Poikkeus koskee vain lupien uudistajia eli jo alalla olevia ammatinharjoittajia. Aikataulu lääkärintodistukselle olisi sama kuin edellä 20 §:ssä. Uudistettava lupa tulee voimaan, kun sitä koskeva päätös on tehty.

112 §. Terveysvaatimuksia ja lääkärintodistusta koskevat siirtymäsäännökset. Pykälään lisättäisiin väliaikaisesti uusi 4 momentti. Säännös kohdistuisi ennen 19.1.2013 myönnettyjen ajokorttien haltijoihin, joilla on 70 ikävuoteen voimassa oleva kuorma- tai linja-auton ajo-oikeus Suomessa. Aikataulu lääkärintodistukselle olisi sama kuin edellä 20 §:ssä.

Alusrekisterilaki

20 a §. Rekisteröintihakemus poikkeusoloissa. Lakiin lisättäisiin väliaikaisesti uusi 20 a §. Pykälä sisältäisi säännöksen, jolla mahdollistettaisiin väliaikaisesti poikkeaminen alkuperäisen saantoasiakirjan tai sen julkisen notaarin oikeaksi todistaman jäljennöksen vaatimuksesta. Määrättyä aikana sallittaisiin jäljennöksen esittäminen asiakirjasta tarpeellisena selvityksenä saannon laillisuudesta. Jäljennöksen toimittaminen olisi mahdollista digitaalisesti esimerkiksi sähköpostin liitteenä. Jäljennös voitaisiin edelleen toimittaa myös postitse tai esittää paikan päällä virastossa.

Koska ehdotettu säännös olisi voimassa määräajan, poistuisi mahdollisuus toimittaa jäljennös alkuperäisen asiakirjan sijasta ehdotetun säännöksen voimassaolon päättyessä. Tällöin alkupe-
räinen saantokirja olisi esitettävä viranomaiselle henkilökohtaisesti tai se olisi toimitettava postitse.

Säännöksellä pyrittäisiin helpottamaan kansalaisten ja yritysten toimintaa poikkeusolojen aikana. Muutoksella vähennettäisiin toimijoiden hallinnollista taakkaa sekä varmistettaisiin meriliikenteen tavarakuljetusten jatkuminen. Säännös koskisi tilannetta, jossa asiakkaan ja virkamiehen on mentävä tapaamaan toisiaan alkuperäisen asiakirjan tarkistamiseksi. Esityksen muutoksella halutaan osaltaan välttää lähikontakteja muihin ihmisiin.

Ehdotetulla muutoksella pyritään vastaamaan poikkeusolojen tuomaan haasteeseen toimittaa alkuperäinen asiakirja ja noudattaa määräyksiä ja määräaikoja. Asiakirjan toimittaminen voi olla välttämätöntä, jos rekisteröinti on tietynä päivänä ja alus halutaan pitää keskeytyksettä liikenne-

teessä. Hakijaa ei voitaisi velvoittaa esittämään alkuperäistä saantoasiakirjaa, jos hän ei säädettyjen rajoitusten, toimenpiteiden tai esimerkiksi karanteenin vuoksi pääse paikanpäälle sitä tekemään. Siksi olisi tärkeää mahdollistaa poikkeusmenettely, jolla turvattaisiin alusten keskeytyksetön liikennöinti ja tavarakuljetusten jatkuvuus. Ilman muutosta kauppamerenkulun toimijoille syntyisi tarpeetonta hallinnollista taakkaa ja aluskuljetusten jatkuminen voisi estyä, jos niitä ei pystyttäisi rekisteröimään rajoitusten vuoksi. Myöskään viranomaisen ei tarvitsisi mennä paikanpäälle tarkastamaan asiakirjaa.

Muutoksen voimassaolon ajan se vaikuttaisi myös alusrekisterilain 27 §:n sääntelyyn. Kopion esittäminen saantoasiakirjasta riittäisi estämään hakemuksen hylkäämisen.

Ehdotettu muutos on määräaikainen ja sen on tarkoitus olla voimassa 31.10.2020 saakka.

Merenkulku kuuluu EU:n ja jäsenmaiden jaettuun lainsäädäntövaltaan. Ehdotettua muutosta koskeva rekisterinpito-oikeus on kansallinen tehtävä, eikä siitä ole unionilainsäädäntöä. Kansainvälinen merenkulkujärjestö IMO on kehottanut kirjeissään valtioita käytännönläheiseen lähestymistapaan omaksuessaan poikkeustilatoimenpiteitä.

Laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta

4 a §. *Luokituslaitoksen tekemä aluksen turvatarkastus.* Lakiin esitetään lisättäväksi väliaikaisesti uusi 4 a §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston mahdollisuudesta valtuuttaa hyväksymänsä luokituslaitos tekemään turvatoimiasetuksessa tarkoitettu aluksen turvatarkastus ja antamaan tarkastetulle alukselle kansainvälisen turvatodistuksen. Voimassaolevan lain 4 §:n mukaan tarkastuksen voi tehdä ja todistuksen antaa vain Liikenne- ja viestintävirasto. Momentissa säädettäisiin hyväksytyyn luokituslaitoksen määritelmästä viittaamalla aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisuudesta käytöstä annetun lain (1868/2009) 2 §:n määritelmään. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin luokituslaitoksen työntekijän rikosoikeudellisesta virkavastuusta sekä vahingonkorvausvastuusta.

Ehdotettu muutos on tarkoitettu määräaikaiseksi ja se olisi voimassa 31.12.2020 saakka.

Euroopan unionin lainsäädäntö (turvatoimiasetus) mahdollistaa tehtävän siirtämisen luokituslaitoksille, joten ehdotettu poikkeus on unionilainsäädännön mukainen.

Laki laivaväestä ja alusten turvallisuusjohtamisesta

13 §. *Miehitystodistuksessa määrätystä pätevydestä poikkeaminen.* Pykälään lisättäisiin väliaikaisesti uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston mahdollisuudesta poikkeustilanteessa myöntää erivapauksia myös liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 98 §:ssä tarkoitettujen lisäpätevyystodistuksien osalta 16.3.2020–31.10.2020 välisenä aikana. Säännöksessä edellytettäisiin pakottavien syiden olemassaoloa, ja ettei erivapauden myöntämisestä aiheudu vaaraa ihmishengelle, omaisuudelle eikä ympäristölle. Lisäksi säädettäisiin erivapauden enimmäisvoimassaoloajaksi kuusi kuukautta. Erivapauden myöntäminen harkittaisiin tapauskohtaisesti ottaen huomioon esimerkiksi sen, täyttääkö henkilö lisäpätevyyden myöntämisen edellytykset osittain ja sen, onko aluksella muita lisäpätevyystodistuksen omaavia henkilöitä.

Poikkeukset olisivat voimassa enintään 30.4.2021 saakka ja siten niiden voimassaoloaika olisi yhteneväinen ehdotettujen luotsauslain (940/2003) 21 a §:n ja liikenteen palveluista annetun

lain (320/2017) 109 a §:n mukaisten poikkeusoloja koskevien säännösten voimassaoloajan kanssa.

Ehdotettu poikkeusten voimassaoloaika on tarpeen ottaen huomioon merenkulkualan kansainvälisyys. Meriliikenteen toimivuus on vahvasti sidoksissa muiden valtioiden rajoitusten purku-aikatauluun, eikä niiden toteutumisesta vielä tiedetä. Suomalaisia merenkulkijoita palvelee myös ulkomaalaisilla aluksilla, joten kansainvälisillä toimilla on merkitystä muun muassa miehistönvaihtokysymyksiin.

Toisin kuin voimassa olevassa 13 §:n 1 momentissa, ehdotetussa 4 momentissa ei edellytettäisi asianomaisen valtakunnallisen merenkulkualan työmarkkinajärjestön kuulemista ennen erivapauden myöntämistä. Kuulemisesta voi aiheutua tarpeettomia viiveitä, jotka voivat vaikeuttaa meriliikenteen toimintaa poikkeusoloissa.

Laki liikenteen palveluista

26 §. *Taksinkuljettajan ajoluvan voimassaolo ja uusiminen.* Pykälään lisättäisiin väliaikaisesti uusi 3 momentti, joka olisi voimassa 31.10.2020 saakka. Ehdotuksen mukaan, jos taksinkuljettajan ajolupa päättyy 16.3.-31.10.2020 välisenä aikana, voitaisiin ajolupa uusia, vaikka hakija ei ole toimittanut lain 25 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaista lääkärinlausuntoa. Hakijan tulisi kuitenkin toimittaa tarvittava lääkärinlausunto kuuden kuukauden kuluessa ajoluvan uudistamisesta. Luvanhaltijan tulisi näin osoittaa ajoterveysvaatimusten täyttyminen viiveellä. Voimassa olevat säännökset taksinkuljettajan ajoluvasta, sen saamisen edellytyksistä sekä ajoluvan uusimisesta ovat kansallista lainsäädäntöä, eivätkä ne perustu unionilainsäädäntöön.

28 a §. *Kuorma- ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyyyden voimassaolon jatkuminen.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi väliaikaisesti uusi 28 a §, joka olisi voimassa 31.10.2020 saakka. Pykälän mukaan, jos 27 §:n 1 momentissa tarkoitettujen kuorma- ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyiden voimassaoloaika olisi päättynyt 16.3.2020 tai sen jälkeen, mutta ennen 31.10.2020, ammattipätevyiden voimassaolo jatkuisi 31.10.2020 saakka vaatimatta 34 §:ssä tarkoitettua jatkokoulutuksen suorittamista. Ammattipätevyiden voimassaolo jatkuisi automaattisesti. Ammattipätevyiden lisäksi kuorma- tai linja-autonkuljettajalla tulee olla ajoneuvoa tai ajoneuvoyhdistelmää vastaava ajo-oikeus. Kuorma- ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyiden voimassaolon jatkumisella turvattaisiin kuljettajien saatavuus ja yhteiskunnan perustoimintojen kannalta tärkeiden kuljetusten, esimerkiksi jäte- ja postikuljetusten sekä kriittisten tavarakuljetusten jatkuminen koronavirusepidemian aikana. Lain 34 §:n mukaisesti vaadittavan jatkokoulutuksen suorittamisen jälkeen ammattipätevyys voidaan uudistaa viideksi vuodeksi liikenteen palveluista annetun lain mukaisesti.

Kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyiden voimassaolo perustuu unionilainsäädäntöön. Tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivin 8 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaan kuljettajan tulee suorittaa jatkokoulutusjakso joka viides vuosi ja ennen ammattitaitoa osoittavan todistuksen päättymistä. COVID-19-tartuntatauti-epidemiasta johtuen komissio on kannustanut jäsenvaltioita tekemään kansallisesti tarvittavia järjestelyjä lupien ja todistusten voimassa pitämiseksi. Komission mukaan väliaikaisten järjestelyjen kesto voisi lupien ja todistusten osalta olla esimerkiksi kolme kuukautta. Ehdotetussa tieliikenteen ammattipätevyksien voimassaolon väliaikaisessa jatkumisessa on otettu huomioon komission näkemys ja epävarma epidemiatilanne. Kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyiden voimassaolon väliaikaiseksi jatkamiseksi ei ole tiedossa vaihtoehtoisia keinoja.

74 §. Rautatieliikenteen kuljettajan lääkärintarkastukset. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi väliaikaisesti uusi 6 momentti. Jos rautatieliikenteen kuljettajan pitäisi toimittaa 16.3.2020-31.10.2020 välisenä aikana rautatieliikenteen kuljettajalta 71 §:n mukaisen lupakirjan ja sen voimassa pitämisen edellytyksenä oleva lääkärintodistus, kuljettaja voisi momentin mukaan toimittaa lääkärintodistuksen kuuden kuukauden kuluessa siitä päivämäärästä, johon mennessä hänen olisi pitänyt käydä edellisen määräaikaisen tarkastuksen mukaan käydä lääkärintarkastuksessa. Koronavirusepidemian aikana kuljettajan terveydentilaa ei välttämättä voida tarkistaa normaalisolosuhteiden mukaisessa aikataulussa. Ehdotettu uusi momentti toisi määräaikaisen lääkärintarkastuksen suorittamiseen poikkeusolosuhteissa tarvittavaa joustavuutta ja näin myös rautatieliikenteen kuljettajan 71 §:n mukainen lupakirja säilyisi voimassa puoli vuotta pidempään luvan normaalin määräajan umpeutumisen. Ehdotetun lisäajan puitteissa kuljettajan tulisi toimittaa lääkärintodistus Liikenne- ja viestintävirastolle. Momentin säännöstä ei kuitenkaan sovellettaisi henkilöön, jolta rautatielääkäri on erikseen edellyttänyt säännönmukaista useammin tehtäviä lääkärintarkastuksia. Pykälä kuuluu unionin toimivaltaan.

78 §. Lisätodistuksen voimassaolo ja voimassapitäminen. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi väliaikaisesti uusi 3 momentti. Jos kuljettajan olisi pitänyt suorittaa lisätodistuksen edellytyksenä olevat näytöt 16.3.2020-31.10.2020 välisenä aikana, kuljettaja voisi momentin mukaan suorittaa näytön kuuden kuukauden kuluessa siitä päivämäärästä, johon mennessä hänen olisi pitänyt rautatieliikenteen harjoittajan edellisen kelpuutuksen mukaisesti suorittaa näyttö. Näytöt koskevat kuljetettavan liikkuvan kaluston ja rataverkon riittävää tuntemusta sekä kielitaitoa ja ne tulee osoittaa näytön vastaanottajana toimivalle rautatieliikenteen harjoittajalle. Vastaavalla tavalla kuin edellä 74 §:ään esitetty muutos, myös tämä toisi poikkeusolosuhteiden aikana tarvittavaa joustavuutta myös kuljettajalta edellytettävän lisätodistuksen voimassaolon säilyttämiseen.

Pykälä kuuluu EU:n toimivaltaan. Niin edellä olevan 74 §:n kuin tämän 78 §:n osalta Euroopan komissio on korostanut, että poikkeusolosuhteissa on tärkeää turvata rautatiekuljetusten sujuvuus. Tämän vuoksi komissio on kannustanut jäsenvaltioita kansallisesti tekemään tarvittavia järjestelyjä lupien ja todistusten voimassa pitämiseksi. Lisäksi 29.4.2020 on tarkoitettu järjestää ylimääräinen EU:n liikenneministerineuvoston kokous, jossa aiheena on kaikkien kulkumuotojen lupien ja todistusten voimassa olon turvaaminen poikkeusolosuhteissa ja komissio mahdollisesti antaa asiasta erillisen asetusehdotuksen.

109 a §. Laivaväen pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaolon jatkaminen. Laikiin esitetään lisättäväksi väliaikaisesti uusi 109 a §. Pykälässä säädettäisiin niiden 109 §:ssä tarkoitettujen määräaikaisten pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten, joiden voimassaoloaika päättyy 16.3.2020–31.10.2020 välisenä aikana, voimassaoloajan pidentämisestä poikkeustilanteesta johtuen. Voimassaoloaika katsottaisiin automaattisesti pidennetyksi kuusi kuukautta alkuperäisen pätevyyskirjan tai lisäpätevyystodistuksen viimeisestä voimassaolopäivästä. Voimassaoloajan pidennystä ei tarvitsisi erikseen hakea ja pidennykset olisivat voimassa enintään 30.4.2021 saakka. Tässä pykälässä ehdotetut poikkeusten voimassaoloajat olisivat yhteneväisiä ehdotetun luotsauslain (940/2003) väliaikaista muuttamista koskevan esitysehdotuksen voimassaoloaikojen kanssa.

Ehdotettu poikkeusten voimassaoloaika on tarpeellinen ottaen huomioon merenkulkualan kansainvälisyys. Meriliikenteen toimivuus on vahvasti sidoksissa muiden valtioiden rajoitusten purkuajankäytöön, eikä niiden toteutumisesta vielä tiedetä. Suomalaisia merenkulkijoita palvelee myös ulkomaalaisilla aluksilla, joten kansainvälisillä toimilla on merkitystä muun muassa miehistönvaihtokysymyksiin. Ehdotuksen kanssa vastaavanlaisia toimia on toteutettu laajasti muissa valtioissa. Kuuden kuukauden jatkoon ovat päätyneet jo mm. Ruotsi, Norja ja Saksa.

179 §. *Liikenne- ja viestintäviraston seuranta- ja yhteensovittamistehtävät.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi väliaikaisesti uusi 5 momentti. Momentti olisi voimassa 31.10.2020 saakka. Momentin mukaan henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan olisi 16.3.-31.10.2020 välisenä aikana ilmoitettava säännöllisesti tarjottavan palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista Liikenne- ja viestintävirastolle viimeistään viisi päivää ennen suunnitelman toteuttamista, voimassa olevan lain edellyttämän 60 päivän sijaan, siltä osin kuin tiedot eivät ole saatavilla avoimesta rajapinnasta. Olennaisilla muutoksilla tarkoitettaisiin muutoksia esimerkiksi suunnitelluissa aikatauluissa, reiteissä tai pysäkeissä. Lyhyempi ilmoitusaika mahdollistaisi palveluiden nopeamman aloittamisen, lopettamisen ja olennaiset muutokset koronavirusepidemian aikana. Voimassa oleva säännös on kansallista lainsäädäntöä, eikä se perustu unionilainsäädäntöön.

Luotsauslaki

21 a §. *Poikkeusoloja koskevat säännökset.* Lakiin esitetään lisättäväksi väliaikaisesti uusi 21 a §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin poikkeamista koeluotsausvaatimuksiin. Momentissa mahdollistettaisiin lain 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 14 §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitusta koeluotsausvaatimuksesta poikkeaminen 16.3.2020–31.10.2020 välisenä ajankohtana uusia luotsin ohjauskirjoja tai linjaluotsinkirjoja myönnettäessä. Lisäksi momentissa säädettäisiin ilman koeluotsausta myönnettävän luotsin ohjauskirjan tai linjaluotsinkirjan voimassaoloajasta. Tällainen ohjauskirja tai linjaluotsinkirja olisi voimassa kuusi kuukautta ja enintään 30.4.2021 saakka.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin niiden 12 §:n 2 momentissa tarkoitettujen luotsin ohjauskirjojen, 14 §:n 5 momentissa tarkoitettujen linjaluotsinkirjojen ja 16 §:n 5 momentin nojalla myönnettujen erivapauksien, joiden voimassaoloaika päättyy 16.3.2020–31.10.2020 välisenä aikana, voimassaoloajan pidennyksestä. Luotsin ohjauskirjojen, linjaluotsinkirjojen ja erivapauksien voimassaolo katsottaisiin pidennetyksi automaattisesti ilman erillistä hakemusta kuukaudella alkuperäisen luotsin ohjauskirjan, linjaluotsinkirjan tai erivapauden viimeisestä voimassaolopäivästä.

Poikkeukset olisivat voimassa enintään 30.4.2021 saakka ja niiden voimassaoloaika olisi yhteneväinen liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 109 §:n mukaisten pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistuksien ehdotettujen poikkeusten voimassaoloajan kanssa.

Vaikka luotsauslaki on puhtaasti kansallista sääntelyä, eikä sen taustalla ei ole kansainvälistä sääntelyä tai unionilainsäädäntöä, on luotsaustoiminta vahvasti sidoksissa muiden valtioiden toimiin merenkulkualalla. Ehdotettujen poikkeusten voimassaoloaika on tarpeellinen sen varmistamiseksi, että luotsit voivat toimia työssään.

8 Voimaantulo

Poikkeusolojen ja vallitsevan tilanteen johdosta useat liikennealan viranomaiset, etujärjestöt ja yritykset ovat olleet yhteydessä liikenne- ja viestintäministeriöön ja kiinnittäneet huomiota lainsäädännön määräaikojen ja eräiden muiden toimintaan liittyvien vaatimusten noudattamiseen liittyviin merkittäviin haasteisiin ja poikkeuksien myöntämisen tarpeeseen. Vallitsevassa tilanteessa ministeriö on katsonut, että joustavuus toimijoita koskevien vaatimusten suhteen on perusteltua, silloin kuin se johtuu vallitsevasta tilanteesta, on väliaikaista, kohdistuu tasapuolisesti kaikkiin toimijoihin eikä olennaisesti vaaranna liikenneturvallisuutta.

Tähän hallituksen esitykseen on koottu lakimuutosta edellyttävät tarpeet poiketa liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan voimassaolevasta lainsäädännöstä poikkeusolojen johdosta. Taustalla on tarve helpottaa kansalaisten ja yritysten toimintaa ja turvata kuljetusten jatkuvuus COVID-19-tartuntatauti-epidemian ja poikkeustilan liikkumista koskevien rajoitusten aikana.

Kysymyksessä olisivat määräaikaiset lait, jotka tulisivat voimaan mahdollisimman pian eduskunnan hyväksymisen jälkeen.

Ajokorttilain muutos olisi voimassa 31.10.2020 saakka. Ajokorttilain muutoksilla halutaan erityisesti suojella riskiryhmiä ja mahdollistaa ajokortin uudistamiseen tarvittavan lääkärinlausunnon toimittaminen jälkikäteen, kuitenkin viimeistään viiden kuukauden kuluessa ajokortin uudistamispäivämäärästä, jos ajokortti pitää uudistaa 31.10.2020 mennessä. Enintään viiden kuukauden määräaika ennaltaehkäisee terveydenhuollon kuormittumista myös epidemian jälkeen. Ammattikuljettajien osalta poikkeuksella pyritään turvaamaan kuljetusten jatkuvuus mahdollistamalla lääkärinlausuntojen toimittaminen myöhemmin. Valtioneuvoston suosituksen mukaan erityisesti 70 vuotta täyttäneiden olisi pidättäydyttävä sosiaalisista kontakteista, koska ikä on merkittävä riskitekijä. COVID-19-tartuntatauti-epidemiasta johtuen terveydenhuolto on kuormittunut ja kiireettömät asiointiajat siirtyvät myöhäisempään ajankohtaan. Asiakkaiden on tällä hetkellä erittäin vaikeaa saada aikaa ajoterveystarkastukseen. Yksityiseltä puolelta aikoja olisi helpommin saatavissa, mutta se on yleensä huomattavasti kalliimpaa eikä palveluja ole kattavasti kaikkialla Suomessa. Lääkärinlausuntoa tarvitsevien suuri määrä muodostaa myös riskin terveydenhuoltoalan kuormittumisesta. Ajokorttilakiin ehdotetaan säädettäväksi joustava muutos siten, että ajokortin tai luvan uudistamista koskeva lääkärintodistus olisi toimitettava viimeistään viiden kuukauden kuluessa uudistamishetkestä tai luvan voimassa olon päättymisestä. Koska kyseessä ovat ikääntyneet kuljettajat tai raskaan liikenteen harjoittajat, enintään viiden kuukauden jousto lääkärintodistuksen toimittamisesta ei katsota aiheuttavan liikenneturvallisuusriskiä terveydentilan arvioinnin osalta. Liikennemäärä teillä on tällä hetkellä noin 80 prosenttia normaalista.

Enintään viiden kuukauden lisäaika lääkärintodistusten toimittamiselle johtaisi siihen, että kansalaisten asiointi terveydenhuollossa jakautuisi tasaisemmin pidemmälle aikavälille. Tämä varmistaisi sen, ettei terveydenhuolto kuormittuisi ja asiakkaat saisivat ajan helpommin ajoterveystarkastukseen. Liukuva aika lääkärinlausuntojen toimittamiselle ei siten myöskään aiheuttaisi suurta ruuhkaa lausuntojen viranomaiskäsittelylle poliisissa. Riittävän pitkä aika mahdollistaisi sen, että asiakkaille voidaan lähettää kirje lääkärinlausunnon toimittamisesta. Nämä automaattikirjeet lähetetään noin kolme kuukautta ennen lausunnon toimittamisen määräpäivää.

Tällä hetkellä, esimerkiksi ryhmän 1 (mopoauto, mopo, traktori, moottoripyörä, henkilöauto) kortin haltijat tarvitsevat ensimmäistä kertaa korttia uudistaessa lääkärinlausunnon vasta ennen kuin täyttävät 75 vuotta. Tähän suhteutettuna mahdollinen viiden kuukauden viive lääkärinlausunnon toimittamiselle ei ole kovin merkittävä.

Vaadittu lääkärinlausunto ajokortin ja liikenneopettajaluvan uudistamisen yhteydessä on hallinnollinen toimenpide eli nämä eivät perustu epäilyyn kansalaisen ajoterveyden heikentymisestä. Ajoterveyden valvonta säilyy muuten ennallaan eli lääkäreillä on poikkeustilanteessakin velvollisuus ilmoittaa poliisille, jos ajoterveyden katsotaan heikentyneen merkittävästi.

Alusrekisterilain muutoksella, joka olisi voimassa 31.10.2020 saakka, vähennettäisiin toimijoiden hallinnollista taakkaa sekä varmistettaisiin meriliikenteen tavarakuljetusten jatkuminen.

Eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain poikkeus olisi voimassa 31.12.2020 saakka. Vallitsevassa COVID-19-tartuntatauti-tilanteessa Suomi ja lukuisat muut valtiot ovat rajoittaneet matkustamista. Matkustus- ja liikku- misrajoitusten takia Liikenne- ja viestintäviraston virkamiesten on hankala matkustaa ulko- mailla sijaitsevien tarkastettavien alusten luokse. Lentoliikenne on pitkälti ajettu alas, mutta myös maan sisäiset matkustusrajoitukset ja satamissa toimimisrajoitukset estävät toiminnan käytännössä. Kuuden kuukauden pituutta on valmistelussa pidetty todennäköisenä arviona siitä, kuinka pitkään nämä matkustusrajoitukset vähintäänkin estävät tai vakavasti hankaloittavat tarkastusten suorittamista voimassa olevien säännösten mukaisesti. Lakimuutoksella on tarkoitus helpottaa tilannetta ja valtuuttaa Liikenne- ja viestintävirasto siirtämään väliaikaisesti tarkastus- tehtävä ja kansainvälisen turvatodistuksen myöntäminen hyväksytyille luokituslaitoksille, joilla on edustuksia eri puolilla maailmaa. Voimassaoloajalla varaudutaan myös siihen, että alueelliset epidemiat jatkuvat mahdollisesti sen jälkeen, kun se Suomessa on jo ohitettu. On mahdollista, että matkustusrajoitukset jatkuvat pitkään eri puolilla maailmaa. Suomalaisia aluksia liikennöi kaikkialla. Lisäksi poikkeuksen on oltava riittävän pitkä, jotta varustamot voivat suunnitella tulevia alustensa turvatarkastuksia. Tarkastukset on hyvä suunnitella ja varata ajoissa. Siksi va- rustamon pitää voida tietää, suorittaako tarkastuksen luokituslaitos vai Liikenne- ja viestintävi- rasto. Vuoden vaiheeseen ulottuva voimassaolo mahdollistaa varustamoille ja luokituslaitok- sille toimintansa suunnittelun hyvissä ajoin.

Liikenteen palveluista annettuun lakiin ehdotetut muutokset taksinkuljettajan ajoluvan uusimi- sestä väliaikaisesti ilman terveystarkastusta koskisivat ajanjaksoa 16.3.-31.10.2020. Tuona ai- kana toimitettavan lääkärintausannon hakija voisi toimittaa kuuden kuukauden viiveellä. Halli- tuksen esitystä laadittaessa on arvioitu, että COVID-19-tartuntatauti-epidemiasta johtuen tervey- denhuolto on kuormittunut ainakin noin puolen vuoden ajan. Puolta vuotta pidempää poikke- amista normaalilainsäädännöstä ei toisaalta ainakaan tässä vaiheessa voida pitää perusteltuna, vaan tarvittaessa asiaa tulee arvioida uudelleen sen jälkeen, kun epidemian etenemisestä ja vai- kutuksista tiedetään enemmän.

Liikenteen palveluista annettuun lakiin ehdotetaan 16.3.-31.10.2020 välisenä aikana vanhentui- ven *kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyyskysymysten voimassaolon jatkumista* 31.10.2020 asti. Epävarman COVID-19-tartuntatauti-epidemiatilanteen johdosta, ehdotetun voi- massaoloajan tulee olla riittävän pitkä, jotta yhteiskunnan perustoimintojen kannalta tärkeiden kuljetusten jatkuvuus ja kuljettajien saatavuus epidemian aikana voidaan turvata. Tämänhetkis- ten tietojen mukaan epidemian ennustetaan jatkuvan pitkälle syksyyn. Epidemian vuoksi ras- kaan liikenteen kuljettajien jatkokoulutuksen tarjonnassa voi esiintyä vaihtelua ja on riski, että kuljettajien saatavuus heikentyy lisääntyvien sairastumisten takia. Kuljettajien saatavuuden hei- kentymisellä olisi suoria vaikutuksia yhteiskunnan perustoimintojen kannalta tärkeiden kulje- tusten, kuten jäte- ja postikuljetusten sekä kriittisten tavarakuljetusten, jatkuvuuteen. Ehdotettu voimassaoloaika on välttämätön Suomen huoltovarmuuden turvaamiseksi ja siinä on otettu huo- mioon Euroopan komission näkemys, jonka mukaan erilaisten lupien ja todistusten voimassa pitämiseksi voitaisiin tehdä kansallisesti erilaisia järjestelyjä, joiden kesto voisi olla esimerkiksi kolme kuukautta. Epidemiatilanteen jatkuvan kehittymisen, Euroopan komission esittämien nä- kemysten ja liikenneturvallisuuden johdosta pidempää voimassaoloaikaa ei kuitenkaan aina- kaan tässä vaiheessa voida pitää perusteltuna. Henkilökontaktien minimoimiseen ja matkusta- miseen liittyvien rajoitusten purkamisen ei voida olettaa johtavan välittömästi normaalitilanteen palautumiseen.

Veturinkuljettajien osalta kansalliset säädökset perustuvat EU-direktiiviin. Euroopan komissio on toistaiseksi antanut suosituksen kolmen kuukauden poikkeuksista. COVID-19-tartuntatau- tie-epidemiasta saatujen kansainvälisten kokemusten valossa valmistelussa on pidetty perustel-

tuna esittää kuuden kuukauden määräaikaan ottaen huomioon, että näinkin suurten henkilökontaktien minimoimiseen ja matkustamiseen liittyvien rajoitusten purkamisen ei voida olettaa johtavan välittömästi normaalitilanteen palautumiseen. Komission suosituksen mukainen kolmen kuukauden määräaika päättyisi lomakaudella, mikä omalta osaltaan hidastaisi palautumista normaalioloihin ja puoltaa pidempää poikkeuksen myöntämistä. Rautatiekuljetukset ovat rahdin kuljetuksessa aivan keskeisessä asemassa. Riittävän veturinkuljettajakapasiteetin turvaaminen on yhteiskunnan ja huoltovarmuuden näkökulmasta tärkeää. Koska lääkärintarkastuksia koskevassa poikkeusesityksessä on kyse kuljettajan terveydentilan tarkastamisesta, joustoa ei katsota mahdolliseksi ulottaa esitettyä pidemmäksi, jotta riski, esimerkiksi vaaratilanteiden aiheuttamisesta, ei kasva liian suureksi. Poikkeus koskisi arviolta muutamasta kymmenestä noin sataan veturinkuljettajaa ja se edistäisi osaltaan sen varmistamista, että epidemiatilanteen mahdollisesti huonontuessa veturinkuljettajia olisi riittävästi saatavilla, erityisesti keskeisiä huoltovarmuus-kuljetuksia varten.

Joukkoliikenteen aikataulu- ja reittitietojen ilmoitusaikaa koskevan väliaikaisen muutoksen ehdotetaan olevan voimassa 31.10.2020 saakka. Tämänhetkisten tietojen mukaan COVID-19-tartuntatauti-epidemian ennustetaan jatkuvan pitkälle syksyyn. Ehdotetun muutoksen avulla kuljetuspalvelujen tarjoajat voivat sopeuttaa toimintaansa epidemian aikana nykyistä nopeammin. Toiminnan sopeuttaminen voi tarkoittaa, esimerkiksi aikataulujen ja reittien vähentämistä tai palauttamista, kun epidemiatilanne sen sallii. Voimassaoloaika on välttämätön nykyistä nopeampien muutosten mahdollistamiseksi henkilöliikenteen kuljetuspalveluissa ja henkilöliikenteen kuljetuspalveluiden tarjoajien taloudellisten vahinkojen minimoimiseksi epävarman epidemiatilanteen aikana. Jos ehdotetun muutoksen voimassaoloaika olisi lyhyempi, tulisi henkilöliikenteen palvelutarjoajan ilmoittaa mahdollisista palveluiden aloittamisista, lopettamisista ja olennaisista muutoksista Liikenne- ja viestintävirastolle 60 päivää ennen suunnitelmien toteuttamista epidemiatilanteesta huolimatta. Epidemiatilanteen todellisen kehittymisen ennustamisen ollessa mahdotonta, ei voimassaoloajan pidentämistä ehdotetusta voida pitää ainakaan tässä vaiheessa perusteltuna.

Merenkulun pätevyksiä koskevien pidennystarpeiden vuoksi *laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain* sekä *luotsauslain* muutokset olisivat voimassa enintään 30.4.2021 saakka. Suurin osa *liikenteen palveluista annetun lain* muutoksista olisi voimassa 31.10.2020 saakka, mutta koska merenkulun pätevyksiä koskevat muutokset on yhtenäistetty edellä mainittujen laivaväkilain ja luotsauslain muutosten kanssa, olisi laki voimassa 30.4.2021 saakka.

Kansainvälinen merenkulkujärjestö IMO on normaalioloissakin tyypillisesti hyväksynyt pidennyksiä, esimerkiksi lääkärintarkastuksiin. Nämä pidennykset ovat olleet yleensä kolmen kuukauden pituisia. Nyt vallitsevissa poikkeusoloissa tätä pidempi voimassaoloaika on tarpeen meriliikenteen sujuvuuden takaamiseksi. Meriliikenteen toimivuus on vahvasti sidoksissa muiden valtioiden rajoitusten purkuajankäytöihin, eikä niiden toteutumisesta vielä tiedetä. Useissa muissa maissa on otettu käyttöön kuuden kuukauden pidennys (mm. Ruotsi, Norja ja Saksa), mitä voidaan pitää pandemiasta nyt käsillä olevien tietojen valossa perusteltuna. Lyhyempi jatkamisaika johtaisi suurella todennäköisyydellä siihen, että tarvittaisiin toinen jatkoaika, jonka harkinta ajoittuisi kesään.

Suomalaisia merimiehiä työskentelee sekä suomalaisilla aluksilla että ulkomaisilla aluksilla eri puolilla maailmaa. Vallitsevissa poikkeusoloissa sekä kotimainen että kansainvälinen liikennejärjestelmä on vakavasti häiriintynyt. Esimerkiksi lentoliikenne, jota käytetään myös laivaliikenteen miehistöjen vaihtoihin, on lähes pysähtynyt. Tämä vaikeuttaa merkittävästi alusten miehistönvaihtoja ja miehistön paluuta kotimaahan. Suomalaisia aluksia liikennöi esimerkiksi Karibiassa, ja miehistöjen vaihdot tehdään Yhdysvaltojen kautta. Lennot Yhdysvaltoihin on tällä

hetkellä lopetettu. On myös huomioitava, että satoja suomalaisia merimiehiä on töissä eri valtioiden lippujen alla liikennöivillä aluksilla ympäri maailmaa, ja liikkumisrajoitukset estävät tehokkaasti tällaiset perustellutkin siirtymiset.

Jos miehistönvaihtoja ei pystytä toteuttamaan, voivat pätevyudet vanheta aluksella olon aikana, eikä miehistön ole mahdollista poistua alukselta pätevyyden uusimista varten. Myös Suomen sisäinen liikkuminen on poikkeusoloissa vaikeutunut. Pätevyyksien uusimiseksi edellytettäviä kursseja ei pystytä suorittamaan, sillä rajoitusten vuoksi kursseja ei järjestetä.

Luotsauksen lupakirjojen haltijoissa on sekä suomalaisia että ulkomailla asuvia ulkomaalaisia. Erityisesti tämä jälkimmäinen ryhmä ei käytännössä pääse maihin suomalaiseen oppilaitokseen suorittamaan tarvittavia tutkintoja. Suomalaisissa oppilaitoksissa luotsaustutkintojen vastaanottaminen on tällä hetkellä hyvin rajoitettua ja osittain keskeytettyä, joten suomalaisillakin on suuria vaikeuksia päästä suorittamaan tutkintoa luotsauspätevyyden uudistamiseksi. Vaikka koulutustoimintaan kohdistuvia rajoituksia lievennettäisiin nykyisestä, oppilaitosten toiminta on kesäkaudella hyvin vähäistä. Valmistelussa on arvioitu, että normaalitilanteeseen päästään aikaisintaan puolen vuoden kuluttua.

Varustamoissa ja aluksilla noudatetaan tällä hetkellä käytäntöjä, jossa alusten henkilökunta pyritään pitämään mahdollisimman erillään kaikista ulkopuolisista kontakteista viruksen leviämisen estämiseksi. Koeluotsauksessa alukselle nousisi aluksen näkökulmasta ylimääräinen ulkopuolinen henkilö eli luotsin lisäksi myös koeluotsauksen vastaanottaja ja joissain tapauksissa myös luotsioppilas. Tätä ei aluksilla rajoituksista johtuen tällä hetkellä hyväksytä, eikä luotsauksen lupakirjojen myöntämiseksi normaalitilanteessa edellytettävää koeluotsausta päästä suorittamaan. Merenkulun turvaamiseksi on välttämätöntä, että Suomessa on riittävä määrä voimassa olevien luotsauksen lupakirjojen haltijoita.

Jos COVID-19-tartuntatautilanne jatkuu pitempään, hallituksen tarkoituksena olisi tuoda eduskunnalle mahdollinen määräaikaisten jatkoesitys syksyllä 2020.

EU:n liikenneministerineuvoston ylimääräinen kokous järjestetään 29.4.2020. Kokouksen aiheena on kaikkien kulkumuotojen lupien ja todistusten voimassa olon turvaaminen poikkeusolosuhteissa. EU-komissio mahdollisesti antaa asiasta erillisen asetusehdotuksen. Mahdollisella EU-asetuksella ei kuitenkaan ole vaikutusta tämän esityksen niihin säädöksiin, jotka perustuvat kansalliseen lainsäädäntöön.

9 Toimeenpano ja seuranta

Ehdotettujen lakimuutosten toimeenpanosta vastaa Liikenne- ja viestintävirasto, joka pitää rekisteriä ajoluovista, pätevyyksistä ja lupakirjoista ja huolehtii, että alkuperäiset tai oikeaksi todistetut saantoasiakirjat on toimitettu ja tarkastettu tai toimitetaan ja tarkastetaan jälkikäteen, viimeistään määräajan päätyttyä.

Esityksessä ehdotettujen muutosten toteutumista ja niiden vaikutusta seurataan säännöllisesti. Liikenne- ja viestintävirasto laatii seurantaraportteja liikenne- ja viestintäministeriölle. Lisäksi virasto tekee kokonaisvaltaisen selvityksen asiasta puoli vuotta poikkeusolojen päättymisen jälkeen. Tulokset arvioidaan ja tarvittaessa tehdään pysyväisluontoisia muutoksia olemassa olevaan lainsäädäntöön.

10 Suhde muihin esityksiin

Hallitus on antanut eduskunnalle tieliikennelain muuttamista koskevan hallituksen esityksen (HE 17/2020 vp), joka sisältää uutta tieliikennelakia koskevat muutokset sekä siihen liittyvät muut tieliikennettä koskevat säädösmuutokset. Asia on liikenne- ja viestintävaliokunnassa käsiteltävänä.

Hallitus antoi huhtikuussa 2020 eduskunnalle liikenne- ja viestintäministeriön valmistelusta hallituksen esityksen tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivin ja ajokorttidirektiivin muutosten (maanteiden tavara- ja henkilöliikenteeseen tarkoitettujen tiettyjen ajoneuvojen kuljettajien perustason ammattipätevyydestä ja jatkokoulutuksesta annetun direktiivin 2003/59/EY ja ajokortteista annetun direktiivin 2006/126/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/645) täytäntöönpanoa koskeviksi laeiksi (HE 50/2020 vp). Direktiivin täytäntöönpanoon liittyvät muutokset toteutetaan muuttamalla liikenteen palveluista annettua lakia ja ajokorttilakia. Osa täytäntöönpanoon liittyvistä säännöksistä annetaan muuttamalla linja-auton- ja kuorma-autonkuljettajien ammattipätevyydestä annettua valtioneuvoston asetusta (434/2018). Esitys sisältää muutoksia muun muassa tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämistä opetuksessa koskeviin vaatimuksiin ja rajoittaa verkko-opetuksen enimmäismäärää jatkokoulutuksessa. Jatkokoulutus on Suomessa ollut aikaisemmin mahdollista suorittaa jopa kokonaan verkko-opetuksena. Direktiivin täytäntöönpanoon liittyvien rajoitusten johdosta jatkokoulutusta ei kuitenkaan ole enää jatkossa mahdollista suorittaa kokonaan verkko-opetuksena.

EU:n liikenneministerineuvoston ylimääräinen kokous olisi tarkoitus järjestää 29.4.2020 videokokouksena. Kokouksen aiheena on COVID-19-pandemian edellyttämät toimenpiteet liikennesektorilla. Yhtenä asiana kokouksessa on kaikkien kulkumuotojen kelpoisuus- ja lupavaatimukset ja on mahdollista, että komissio tulee antamaan näihin liittyen poikkeusjärjestelyjä koskevan asetusehdotuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Jos tällainen EU-asetusehdotus annetaan, siitä annetaan valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ja siinä yhteydessä luonnollisesti arvioidaan kyseisen ehdotuksen suhdetta tähän hallituksen esitykseen. Erityisesti ajokortit, taksi- luvat ja luotsausvaatimukset edellyttävät kansallisista sääntelyä.

11 Suhde perustuslakiin ja säättämisyjärjestys

Ehdotuksessa on kyse koronaviruksesta johtuvan COVID-19-tartuntatautiepidemian takia julistettujen poikkeusolojen vuoksi tarpeellisesta lainsäädännöstä, joka ei kuitenkaan perustu valmiuslakiin tai perustuslain 23 §:ään. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi määräaikaista poikkeuksia sellaisiin yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeisiin säännöksiin, joiden noudattaminen olisi vallitsevissa poikkeusoloissa erityisen hankalaa tai mahdotonta. Jos nykyisestä sääntelystä ei joustettaisi poikkeusoloissa, voisi koronavirusepidemian aiheuttama yhteiskunnallinen kriisi entisestään syventyä, kun esimerkiksi tietyillä kriittisillä aloilla (kuten tavaraliikenteessä) työskentelevät henkilöt menettäisivät pätevyytensä ja mahdollisuutensa jatkaa työskentelyä. Ehdotetun sääntelyn taustalla on siis painava yhteiskunnallinen syy.

Perustuslakivaliokunta on pitänyt erityisesti terveydenhuoltojärjestelmän toimintakyvyn säilyttämistä pandemian aikana sellaisena erittäin painavana perusteena, joka oikeuttaa poikkeuksellisen pitkälle meneviä, myös ihmisten perusoikeuksiin puuttuvia viranomaistoimia (PeVM 2/2020). Nyt esitetyt muutokset kohdistuvat muille aloille kuin terveydenhuoltoon, mutta niiden vaikutukset sääntelyn kohteena olevien tahojen oikeuksiin ovat pikemminkin laajentavia kuin rajoittavia. Lisäksi esimerkiksi tavara- tai henkilöliikenteen vaikeutumisella voisi olla vaikutuksia myös terveydenhuollon toimintakykyyn.

Esityksellä ei ole arvioitu olevan liikenteen tai muun yhteiskunnan turvallisuutta heikentäviä vaikutuksia, jotka merkittävästi rajoittaisivat ihmisten perustuslain 7 §:ssä ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 2 artiklassa turvattua oikeutta elämään ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen. Lisäksi ehdotetut muutokset ovat voimassa määräajan, koska sääntely on sidottu poikkeusoloihin.

Perustuslakivaliokunta on valmiuslakia koskevan käyttöönottoasetuksen oikeasuhtaisuuden arvioinnissa kiinnittänyt huomiota siihen, että asetuksen suhteellisen lyhyt voimassaoloaika rajaisi toimivaltuuksien soveltamista (PeVM 2/2020). Nyt esitettyjen säännösten voimassaolo ei olisi täysin yhtenevä poikkeusolojen keston kanssa, sillä poikkeusolojen vaikutukset jatkuvat useassa tapauksessa vielä sen jälkeen, kun poikkeusolot ovat päättyneet. Esitettyjen säännösten voimassaolo on kuitenkin rajattu siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä, jotta poikkeusolojen aiheuttamia haitallisia oheisvaikutuksia voidaan lieventää.

Ehdotettujen muutosten osalta on syytä tarkastella ja arvioida niiden suhdetta perustuslain (731/1999) 6, 18 ja 124 §:ssä säädettyihin perusoikeuksiin.

Esityksen perusoikeusliitännäiset ehdotukset ovat täsmällisiä, ajallisesti rajattuja, ja perustelussa suhteessa suojeltaviin oikeushyviin nähden. Ehdotettu sääntely on rajattu vain siihen laajuuteen, joka on katsottava sen taustalla olevien tavoitteiden kannalta välttämättömäksi ja oikeasuhtaiseksi. Ehdotuksilla ei puututa perustuslaissa turvattujen oikeuksien ydinalueelle.

Yhdenvertaisuus (6 §)

Esitystä tulee arvioida perustuslain 6 §:n kannalta, jonka mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Säännös kieltää myös välillisen syrjinnän eli sellaiset toimenpiteet, joiden vaikutukset tosiasiallisesti – vaikkakin vain välillisesti – johtaisivat syrjivään lopputulokseen. Suosinta tai jonkin yksilön tai ryhmän asettaminen etuoikeutettuun asemaan on niin ikään kiellettyä, jos se asiallisesti merkitsisi toisiin kohdistuvaa syrjintää.

Osassa esityksessä olevista määräaikaisista säännöksistä, jotka koskevat ajokortin, ajo-oikeuden tai muun pätevyyden uusimista, hakijalle sallitaan toimittaa pätevyyden uusimisessa tarvittava lääkärintodistus tai näyttö pätevyydestä viiveellä. Useita pätevyksiä koskevia säännöksiä on tarkoitus muuttaa määräaikaisesti siten, että uudistamista edellyttävien pätevyksien määräaika pidennetään suoraan määräajalla.

Voidaan todeta, että henkilöillä, joiden pätevyydet ovat vanhentuneet ennen koronavirusepidemian aiheuttamia poikkeusoloja terveydenhuollossa ja koulutuksessa, ei ole ollut nyt vallitsevia vaikeuksia saada tarvittavia lääkärintodistuksia tai koulutusta, joita pätevyksien uusimisen yhteydessä vaaditaan. Näin ollen he eivät joudu nyt ehdotettujen määräaikaisten säännösten perusteella huonompaan asemaan kuin he, joiden pätevyydet päättyivät koronavirusepidemian aikana ja edellyttävät uusimista. Ehdotetuilla muutoksilla on tarkoitus helpottaa niiden hakijoiden tilannetta, joiden pätevyys vanhenee koronavirusepidemian aikana ja joilla on epidemian takia vaikeuksia uudistaa pätevyksiään. Ehdotetuilla määräaikaisilla säännöksillä on pandemiasta aiheutuva hyväksyttävä peruste.

Tarkoituksena on myös myöntää uusia kuusi kuukautta voimassa olevia luotsin ohjauskirjoja ilman koeluotsausvaatimuksia. Ehdotuksen tarkoituksena on turvata luotsien saatavuus pandemian aikana, mutta vähentää lähikontakteja. Säännös soveltuisi kaikkiin hakijoihin.

Edellä olevan perusteella voidaan katsoa, että ehdotetuilla säännöksillä ei puututa hakijoiden ja taloudellisten toimijoiden yhdenvertaisuuteen.

Oikeus työhön ja elinkeinonvapaus (18 §)

Esitystä tulee tarkastella myös oikeudesta työhön ja elinkeinonvapauden näkökulmasta. Perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvataan jokaiselle oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Säännöksellä on tarkoitus vahvistaa jokaisen oikeus hankkia toimeentulonsa työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Lisäksi siinä vahvistetaan yrittämisen vapauden periaate, kun ammatti ja elinkeino mainitaan nimenomaan toimeentulon hankkimisen keinona. Yhtenä lähtökohtana on yksilön oma aktiivisuus toimeentulonsa hankkimisessa. Oikeus valita vapaasti työ liittyy myös yhdenvertaisuuteen ja syrjäntäkieltoon.

Ehdotetuilla ajokorttia, ajo-oikeutta ja ammattipätevyyksiä koskevilla määräaikaaisilla säännöksillä pyritään turvaamaan henkilöiden mahdollisuudet jatkaa työssäkäyntiään ja elinkeinon harjoittamista koronavirusepidemian aikana, jolloin ajokortin, ajo-oikeuden ja ammattipätevyyden uusimisessa on poikkeuksellisia esteitä.

Esitykseen sisältyvillä eri lakien määräaikaaisilla muutoksilla pyritään turvaamaan merenkulkuun liittyvien elinkeinon harjoittaminen poikkeusoloissa. Luotsauslain muutoksilla, joiden mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi myöntää uusia kuusi kuukautta voimassa olevia luotsin ohjauskirjoja ilman koeluotsausvaatimuksia, pyritään turvaamaan luotsien saatavuus poikkeusoloissa. Ehdotetulla alusten rekisteröintiä koskevilla säännöksillä helpotettaisiin alusten rekisteröintiä ja merenkulun elinkeinon harjoittamista. Alusten miehityksestä ja turvallisuusjohtamisesta annetun lain määräaikaaisella muutoksella liikenne- ja viestintävirasto voisi myöntää erivapauden aluksella vaadittavista lisäpätevyyksistä niin, että alus voisi jatkaa liikenteessä. Eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain määräaikaaisella muutoksella pyritään myös helpottamaan aluksen kansainvälisten turvatoimien myöntämistä.

Perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytyksien nojalla perusoikeusrajoitusten on oltava myös ihmisoikeusvelvoitteiden kannalta sallittavia. Elinkeinovapautta ei ole sellaisenaan turvattu Euroopan ihmisoikeussopimuksessa tai YK:n alaisissa ihmisoikeussopimuksissa. YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen 23 artiklaan sisältyy työn valinnan vapaus. Elinkeinovapaus sisältyy Euroopan unionin perusoikeuskirjaan. Sen 16 artiklan mukaan elinkeinovapaus tunnustetaan unionioikeuden sekä kansallisten lainsäädäntöjen ja käytäntöjen mukaisesti. Euroopan ihmisoikeussopimuksen 1. lisäpöytäkirjan 1 artikla suojaa omaisuudensuojaa ja sen on katsottu suojaavan välillisesti myös elinkeinotoimintaa. Kyseistä oikeutta voidaan rajoittaa laajasti lailla julkisten intressien turvaamiseksi. Suomen kansainväliset ihmisoikeusvelvoitteet eivät siten estä ehdotetun kaltaista sääntelyä. Edellä mainittujen ajokortti-, ajo-oikeus-, ammattipätevyys- ja merenkulkulainsäädännön määräaikaisten muutosten tavoitteena on pitää yllä työllisyyttä poikkeustilanteessa ja siten turvata perustuslain elinkeinonvapautteen liittyvää oikeutta työhön ja toimeentuloon. Ehdotuksilla pyritään turvaamaan merenkulun elinkeinonharjoitustoiminta poikkeusoloissa ja se turvaa siten perustuslain elinkeinonvapautta. Ehdotus on myös omiaan ylläpitämään työllisyyttä poikkeustilanteessa ja siten turvaamaan perustuslain elinkeinonvapautteen liittyvää oikeutta työhön ja toimeentuloon.

Hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle (124 §)

Turvatoimilain (laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta) 4 a §:n mukaisen alukseen tehtävän tarkastuksen tai katsastuksen tekeminen ja

todistuskirjan myöntäminen ovat julkisia hallintotehtäviä. Ehdotetussa muutoksessa esitetään, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi väliaikaisesti valtuuttaa hyväksytyin luokituslaitoksen suorittamaan aluksen turvatarkastus sekä antamaan tarkastetulle alukselle kansainvälisen turvatodistuksen.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä ei voida antaa kuin viranomaisille.

Tarkoituksenmukaisuusvaatimus on oikeudellinen edellytys, jonka täyttymistä tulee arvioida tapauskohtaisesti kunkin viranomaisorganisaation ulkopuolelle annettavaksi ehdotetun julkisen hallintotehtävän kohdalla erikseen (ks. esim. PeVL 5/2014 vp, s. 3, PeVL 23/2013 vp, s. 3, PeVL 10/2013 vp, s. 2/II, PeVL 6/2013 vp ja PeVL 53/2010 vp). Tarkoituksenmukaisuusarviointissa tulee hallinnon tehokkuuden ja muiden hallinnon sisäisten näkökohtien lisäksi kiinnittää erityistä huomiota yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen tarpeisiin. Myös hallintotehtävän luonne on otettava arvioinnissa huomioon. Siten tarkoituksenmukaisuusvaatimus voi palveluiden tuottamiseen liittyvien tehtävien kohdalla täytyä helpommin kuin esimerkiksi yksilön keskeisiä oikeuksia koskevaa päätöksentekovaltaa siirrettäessä. Koska vallitsevassa tilanteessa viranomaisten eivät pysty suorittamaan turvatoimilain mukaista viranomaistehtävää ulkomailla sijaitsevien alusten osalta, olisi tehtävän delegointi luokituslaitoksille tarpeen sen tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi. Hallintotehtävien luonteen huomioiden poikkeuksen säätäminen on perusteltua, koska kyseessä olisi vain alusten väli- ja uusintatarkastusten toimittaminen, minkä lisäksi poikkeus on myös ajallisesti rajattu.

Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössä on katsottu, että oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten toteutumisen varmistaminen perustuslain 124 §:n tarkoittamassa merkityksessä edellyttää, että asian käsittelyssä noudatetaan hallinnon yleislakeja ja että asioita käsittelevät toimivat virkavastuulla (esim. PeVL 3/2009 vp, s. 4/II ja PeVL 20/2006 vp, s. 2). Säännöksellä korostetaan julkisia hallintotehtäviä hoitavien henkilöiden koulutuksen ja asiantuntemuksen merkitystä sekä sitä, että näiden henkilöiden julkinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Luokituslaitokset suorittavat jo ISPS-tarkastuksia ja muita vastaavia tehtäviä muiden kuin suomalaisten alusten osalta sekä muiden kansainvälisten sopimusten mukaisia suomalaisten alusten tarkastuksia, joten niiden asiantuntemusta tämän tehtävän osalta ei ole syytä epäillä. Liikenne- ja viestintävirasto vastaa luokituslaitosten valvonnasta lain aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä (1686/2009) 42 §:n mukaisesti. Tehtävässä luokituslaitoksia koskisivat samat hyvän hallinnon vaatimukset kuin viranomaisia, kuten hallintolaki (434/2003), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), laki sähköisestä asioinnista viranomaistoinnissa (13/2003), vahingonkorvauslaki (412/1974) ja kielilaki (423/2003).

Perustuslain esitöiden ja perustuslakivaliokunnan käytännön perusteella merkittävän julkisen vallan käyttämisenä on pidettävä esimerkiksi itsenäiseen harkintaan perustuvaa oikeutta käyttää voimakeinoja tai puuttua muuten merkittäväällä tavalla yksilön perusoikeuksiin (HE 1/1998 vp, s. 179/II, PeVL 22/2014 vp, s. 3–5, PeVL 55/2005 vp, s. 2/II, PeVL 19/2005 vp, s. 8/II). Todistuskirjojen myöntämistä ei voida pitää sellaisena perustuslakivaliokunnan käytännössä tarkoitettuna merkittävänä julkisen vallan käyttönä, jota ei voisi antaa muun kuin viranomaisen tehtäväksi (kts. esim. PeVL 30/2014 vp s. 4–5 henkilösertifioinnista). Kyseessä on samankaltainen toiminta kuin ajoneuvojen katsastustoiminta, jonka järjestämiseen vastaavalla tavalla perustuslakivaliokunnalla ei ole ollut huomautettavaa (PeVL 22/2013 vp s. 2). Luokituslaitokset hoitavat myös muiden lakien mukaisia alusten katsastuksia ja tarkastuksia sellaisina julkisina hallintotehtävinä, jotka niille on voitu siirtää. Nyt ehdotettua hallintotehtävän laajuuden lisäystä ei voida pitää sillä tavoin merkittävänä, että se muuttaisi tehtävän luonnetta merkittävää julkisen

vallan käyttöä sisältäväksi tehtäväksi, jota ei voida PL 124 §:n mukaan siirtää muun kuin viranomaisen tehtäväksi.

Soveltaminen Ahvenanmaalla

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 34 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat valmiutta poikkeusolojen varalta. Valmiuslaki ja sen nojalla annetut säädökset ovat siten voimassa myös Ahvenanmaalla, vaikka itsehallintolain tai maakuntalainsäädännön nojalla samoja tehtäviä eivät kaikilta osin hoida vastaavat viranomaiset kuin valtakunnassa eikä maakunnan ao. lainsäädännön sisältö kaikilta osin vastaa valmiuslaissa ja käyttöönotto-asetuksessa mainittujen valtakunnan lakien sisältöä.

Ahvenanmaan itsehallintolain 18 § 21 kohdan mukaan Ahvenanmaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat teitä ja kanavia, tieliikennettä, raideliikennettä, veneliikennettä ja paikallisen meriliikenteen väyliä. Itsehallintolain mukaan maakunnalla on toimivaltaa raideliikenteessä, mutta koska maakunnan alueella ei ole raideliikennettä, eivät rautatieliikenteen pätevyksiä koskevat asiat tässä tapauksessa kuuluu maakunnan toimivaltaan.

Liikenneasioissa valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat itsehallintolain 27 §:n 13 kohdan mukaan kauppamerenkulkua ja kauppamerenkulun väyliä koskevat asiat. Lisäksi valtakunnan toimivaltaan kuuluvat merenkulun pätevyyksistä ja luotsinkirjoista päättäminen sekä niiden voimassaolon jatkaminen. Toimivaltainen viranomaisena näissä asioissa on Liikenne- ja viestintävirasto.

Esityksessä ehdotetut muutokset kuuluvat muilta osin Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan ja siten niitä ei sovelleta maakunnassa ilman maakunnan päätöstä. Ahvenanmaan lainsäädäntövalta koskee ajokortteja ja taksinkuljettajien lupia. Lisäksi Ahvenanmaalla on oma alusrekisteri. Alusrekisterilain 1 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunta on oma rekisterialueensa ja Ahvenanmaan valtiovirasto toimii rekisteriviranomaisena. Ahvenanmaalle on toimitettu etukäteen tietoja ehdotetuista muutoksista ja maakunnan hallitus on antanut hallituksen esityksestä valtakunnan toimivaltaan kuuluvilta osin puoltavan lausuntonsa (tarkemmin osassa 6).

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

ajokorttilain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään väliaikaisesti ajokorttilain (386/2011) 20 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1081/2012, uusi 5 momentti, 27 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 70/2015 ja 387/2018, uusi 5 momentti, 89 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 70/2015, uusi 5 momentti ja 112 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1081/2012 ja 363/2016, uusi 4 momentti seuraavasti:

20 §

Ajoterveydentilan ja ajokunnon valvonta

Poiketen edellä 4 momentissa säädetystä kahden kuukauden määräajasta lääkärinlausunto on esitettävä poliisille viimeistään viiden kuukauden kuluessa, jos esittämisvelvollisuus täyttyy 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, mutta viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2020. Poikkeus on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020.

27 §

Ajokortin uudistaminen

Poiketen 1 momentin 3 kohdassa säädetystä ajokortin uudistamiseen tarvittava lääkärinlausunto on toimitettava poliisille viimeistään viiden kuukauden kuluessa ajokortin uudistamishetkestä, jos uudistettavan ajokortin voimassaolo päättyy 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, mutta viimeistään 31 päivänä lokakuuta. Poikkeus on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020.

89 §

Liikenneopettajaluvan myöntäminen ja uudistaminen

Edellä 89 §:n 2 momentissa säädetystä poiketen liikenneopettajaluvan uudistamiseen tarvittava lääkärinlausunto on toimitettava poliisille viimeistään viiden kuukauden kuluessa luvan uudistamishetkestä uudistettavan liikenneopettajaluvan voimassaolon jatkamiseksi, jos uudistettavan luvan voimassaolo päättyy 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, mutta viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2020. Poikkeus on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020.

112 §

Terveysvaatimuksia ja lääkärintodistusta koskevat siirtymäsäännökset

Poiketen edellä 3 momentissa säädetystä kahden kuukauden määräajasta lääkärinlausunto on esitettävä viimeistään viiden kuukauden kuluessa, jos esittämisvelvollisuus täyttyy 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen. Poikkeus on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 2020 ja on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020.

2.

Laki

alusrekisterilain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään väliaikaisesti alusrekisterilakiin (512/1993) uusi 20 a § seuraavasti:

20 a §

Rekisteröintihakemus poikkeusoloissa

Edellä 20 §:ssä tarkoitettua velvollisuutta esittää alkuperäinen asiakirja tai julkisen notaarin oikeaksi todistama jäljennös ei ole ajanjaksona, joka alkaa 16 päivänä maaliskuuta 2020 ja päättyy 31 päivänä lokakuuta 2020. Hakija voi tänä aikana esittää tarpeellisenä selvityksenä oman saantonsa laillisuudesta jäljennöksen alkuperäisestä asiakirjasta. Alkuperäinen tai oikeaksi todistettu asiakirja on kuitenkin toimitettava rekisteriviranomaiselle viimeistään määräajan päättyä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2020 ja on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020.

3.

Laki

eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annettuun lakiin (485/2004) väliaikaisesti uusi 4 a § seuraavasti:

4 a §

Luokituslaitoksen tekemä aluksen turvatarkastus

Liikenne- ja viestintävirasto voi valtuuttaa aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain (1686/2009) 2 §:n 42 kohdassa tarkoitetun hyväksymänsä luokituslaitoksen tekemään alukselle Euroopan unionin alusten ja satamarakenteiden turvatoimien parantamisesta annetussa asetuksessa (EY) 725/2004 tarkoitetut turvatarkastukset, joihin kuuluu väli- ja uusintatarkastuksia. Lisäksi virasto voi valtuuttaa edellä tarkoitetun luokituslaitoksen antamaan tarkastetulle alukselle kansainvälisen turvatodistuksen. Valtuutukset ovat voimassa 31 päivään joulukuuta 2020.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun luokituslaitoksen työntekijään sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan 1 momentissa tarkoitettua turvatarkastusta. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 2020 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2020.

4.

Laki

laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009) 13 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 976/2018, väliaikaisesti uusi 4 momentti seuraavasti:

13 §

Miehitystodistuksessa määrätystä pätevydestä poikkeaminen

COVID-19-tartuntatauti-epidemiasta johtuvien poikkeusolojen vuoksi Liikenne- ja viestintävirasto voi 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, mutta ei kuitenkaan 31 päivänä lokakuuta 2020 jälkeen pakottavista syistä myöntää erivapauksia aluksella vaaditusta pätevydestä myös liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 98 §:ssä tarkoitettua lisäpätevydestä. Erivapaus voidaan myöntää, jos menettely ei aiheuta vaaraa ihmishengelle, omaisuudelle eikä ympäristölle. Erivapaus ei saa olla voimassa yli kuutta kuukautta kerrallaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2020 ja on voimassa 30 päivään huhtikuuta 2021.

5.

Laki

liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään liikenteen palveluista annettuun lakiin (320/2017) 26 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 371/2019, väliaikaisesti uusi 3 momentti, lakiin väliaikaisesti uusi 28 a §, 74 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 301/2018, 984/2018 ja 371/2019, väliaikaisesti uusi 6 momentti, 78 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 301/2018, väliaikaisesti uusi 3 momentti, lakiin väliaikaisesti uusi 109 a § sekä 179 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 984/2018 ja 371/2019, väliaikaisesti uusi 5 momentti seuraavasti:

26 §

Taksinkuljettajan ajoluvan voimassaolo ja uusiminen

Jos ajoluvan voimassaolo päättyy 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, mutta viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2020, hakijan on toimitettava ajoluvan uusimisen edellytyksenä oleva 25 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen terveystietojen täyttymisen osoittava lääkärintoimintatodistus poliisille kuuden kuukauden kuluessa ajoluvan uusimisesta.

28 a §

Kuorma- ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyyyden voimassaolon jatkuminen

Jos 27 §:n 1 momentissa tarkoitetun kuorma- ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyyyden voimassaoloaika olisi päättynyt 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, mutta ennen 31 päivää lokakuuta 2020, ammattipätevyyyden voimassaolo jatkuu 31 päivään lokakuuta 2020 ilman, että kuljettajalta edellytetään 34 §:ssä tarkoitetun jatkokoulutuksen suorittaminen.

74 §

Rautatieliikenteen kuljettajan lääkärintarkastukset

Jos 71 §:n 1 momentissa tarkoitetun rautatieliikenteen kuljettajan luvan ja sen voimassa pitämisen edellytyksenä oleva lääkärintodistus olisi toimitettava 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, mutta viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2020, kuljettaja voi toimittaa lääkärintodistuksen kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, jolloin hänen olisi edellisen määräaikaisen tarkastuksen yhteydessä annetun lääkärintodistuksen mukaan viimeistään pitänyt käydä 2 momentin mukaisessa lääkärintarkastuksessa. Tätä säännöstä ei kuitenkaan sovelleta henkilöön, jolta rautatielääkäri on erikseen edellyttänyt säännönmukaista useammin tehtäviä lääkärintarkastuksia.

78 §

Lisätodistuksen voimassaolo ja voimassapitäminen

Jos kuljettajan olisi suoritettava lisätodistuksen voimassa pitämiseksi 2 momentissa tarkoitettu näyttö 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, mutta viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2020, kuljettaja voi suorittaa näytön kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, johon mennessä hänen olisi rautatieliikenteen harjoittajan edellisen näytön yhteydessä antaman kelpuutuksen perusteella pitänyt suorittaa näyttö.

109 a §

Laivaväen pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaolon jatkuminen

Niiden 109 §:ssä tarkoitettujen laivaväen määräaikaisten pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten, joiden voimassaoloaika päättyy 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, mutta viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2020, voimassaolo jatkuu ilman erillistä hakemusta kuusi kuukautta siitä ajankohdasta, jona alkuperäisen pätevyyskirjan tai lisäpätevyystodistuksen voimassaolo päättyy.

179 §

Liikenne- ja viestintäviraston seuranta- ja yhteensovittamistehtävät

Edellä 2 momentissa säädetyistä poiketen henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan on ajanjaksona, joka alkaa 16 päivänä maaliskuuta 2020 ja päättyy 31 päivänä lokakuuta 2020, ilmoitettava säännöllisesti tarjottavan palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista Liikenne- ja viestintävirastolle viimeistään viisi päivää ennen suunnitelman toteuttamista siltä osin kuin tiedot eivät ole saatavilla avoimesta rajapinnasta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2020 ja on voimassa 30 päivään huhtikuuta 2021.

6.

Laki

luotsauslain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään väliaikaisesti luotsauslakiin (940/2003) uusi 21 a § seuraavasti:

21 a §

Poikkeusoloja koskevat säännökset

Poiketen siitä, mitä 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 14 §:n 3 momentin 3 kohdassa säädetään, koeluotsausvaatimusta ei edellytetä myönnettäessä uusia luotsin ohjauskirjoja tai linjaluotsinkirjoja ajanjaksona, joka alkaa 16 päivänä maaliskuuta 2020 ja päättyy 31 päivänä lokakuuta 2020. Tässä momentissa tarkoitettu ilman koeluotsausta myönnettävä luotsin ohjauskirja tai linjaluotsinkirja on voimassa kuusi kuukautta myöntämispäivästä.

Niiden 12 §:n 2 momentissa tarkoitettujen luotsin ohjauskirjojen, 14 §:n 5 momentissa tarkoitettujen linjaluotsinkirjojen ja 16 §:n 5 momentin nojalla myönnettyjen erivapauksien, joiden voimassaoloaika päättyy 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, mutta viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2020, voimassaolo jatkuu alkuperäisen luotsin ohjauskirjan, linjaluotsinkirjan tai erivapauden viimeisestä voimassaolopäivästä kuusi kuukautta ilman erillistä hakemusta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2020 ja on voimassa 30 päivään huhtikuuta 2021.

Helsingissä 30 päivänä huhtikuuta 2020

Pääministeri

Sanna Marin

Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka

1.

Laki

ajokorttilain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään väliaikaisesti ajokorttilain (386/2011) 20 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1081/2012, uusi 5 momentti, 27 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 70/2015 ja 387/2018, uusi 5 momentti, 89 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 70/2015, uusi 5 momentti ja 112 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1081/2012 ja 363/2016, uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §

20 §

Ajoterveydentilan ja ajokunnon valvonta

Ajoterveydentilan ja ajokunnon valvonta

(uusi)

Poiketen edellä 4 momentissa säädetystä kahden kuukauden määräajasta lääkärinlausunto on esitettävä poliisille viimeistään viiden kuukauden kuluessa, jos esittämisvelvollisuus täyttyy 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, mutta viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2020. Poikkeus on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020.

27 §

27 §

Ajokortin uudistaminen

Ajokortin uudistaminen

(uusi)

Poiketen 1 momentin 3 kohdassa säädetystä ajokortin uudistamiseen tarvittava lääkärinlausunto on toimitettava poliisille viimeistään viiden kuukauden kuluessa ajokortin uudistamishetkestä, jos uudistettavan ajokortin voimassaolo päättyy 16 päivänä maaliskuuta

HE 62/2020 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2020 tai sen jälkeen, mutta viimeistään 31 päivänä lokakuuta. Poikkeus on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020.

89 §

89 §

Liikenneopettajaluvan myöntäminen ja uudistaminen

Liikenneopettajaluvan myöntäminen ja uudistaminen

(uusi)

Edellä 89 §:n 2 momentissa säädetyistä poiketen liikenneopettajaluvan uudistamiseen tarvittava lääkärinlausunto on toimitettava poliisille viimeistään viiden kuukauden kuluessa luvan uudistamishetkestä uudistettavan liikenneopettajaluvan voimassaolon jatkamiseksi, jos uudistettavan luvan voimassaolo päättyy 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, mutta viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2020. Poikkeus on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020.

112 §

112 §

Terveysvaatimuksia ja lääkärintodistusta koskevat siirtymäsäännökset

Terveysvaatimuksia ja lääkärintodistusta koskevat siirtymäsäännökset

(uusi)

Poiketen edellä 3 momentissa säädetyistä kahden kuukauden määräajasta lääkärinlausunto on esitettävä viimeistään viiden kuukauden kuluessa, jos esittämisvelvollisuus täyttyy 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen. Poikkeus on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2020 ja on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020.

2.

Laki

alusrekisterilain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään väliaikaisesti alusrekisterilakiin (512/1993) uusi 20 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 a §

(uusi)

Rekisteröintihakemus poikkeusoloissa

Edellä 20 §:ssä tarkoitettua velvollisuutta esittää alkuperäinen asiakirja tai julkisen notaarin oikeaksi todistama jäljennös ei ole ajanjaksona, joka alkaa 16 päivänä maaliskuuta 2020 ja päättyy 31 päivänä lokakuuta 2020. Hakija voi tänä aikana esittää tarpeellisenä selvityksenä oman saantonsa laillisuudesta jäljennöksen alkuperäisestä asiakirjasta. Alkuperäinen tai oikeaksi todistettu asiakirja on kuitenkin toimitettava rekisteriviranomaiselle viimeistään määräajan päätyttyä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2020 ja on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020.

3.

Laki

eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annettuun lakiin (485/2004) väliaikaisesti uusi 4 a §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

(uusi)

4 a §

Luokituslaitoksen tekemä aluksen turvatarkastus

Liikenne- ja viestintävirasto voi valtuuttaa aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisuudesta käytöstä annetun lain (1686/2009) 2 §:n 42 kohdassa tarkoitetun hyväksymänsä luokituslaitoksen tekemään alukselle Euroopan unionin alusten ja satamarakenteiden turvatoimien parantamisesta annetussa asetuksessa (EY) 725/2004 tarkoitetut turvatarkastukset, joihin kuuluu väli- ja uusintatarkastuksia. Lisäksi virasto voi valtuuttaa edellä tarkoitetun luokituslaitoksen antamaan tarkastetulle alukselle kansainvälisen turvatodistuksen. Valtuutukset ovat voimassa 31 päivään joulukuuta 2020.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun luokituslaitoksen työntekijään sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan 1 momentissa tarkoitettua turvatarkastusta. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2020 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2020.

4.

Laki

laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009) 13 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 976/2018, väliaikaisesti uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

Miehitystodistuksessa määrätystä pätevyydestä poikkeaminen

Miehitystodistuksessa määrätystä pätevyydestä poikkeaminen

(uusi)

COVID-19-tartuntatautiepideemiasta johtuvien poikkeusolojen vuoksi Liikenne- ja viestintävirasto voi 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, mutta ei kuitenkaan 31 päivänä lokakuuta 2020 jälkeen pakottavista syistä myöntää erivapauksia aluksella vaaditusta pätevyydestä myös liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 98 §:ssä tarkoitetusta lisäpätevyydestä. Erivapaus voidaan myöntää, jos menettely ei aiheuta vaaraa ihmishengelle, omaisuudelle eikä ympäristölle. Erivapaus ei saa olla voimassa yli kuutta kuukautta kerrallaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2020 ja on voimassa 30 päivään huhtikuuta 2021.

5.

Laki

liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään liikenteen palveluista annettuun lakiin (320/2017) 26 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 371/2019, väliaikaisesti uusi 3 momentti, lakiin väliaikaisesti uusi 28 a §, 74 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 301/2018, 984/2018 ja 371/2019, väliaikaisesti uusi 6 momentti, 78 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 301/2018, väliaikaisesti uusi 3 momentti, lakiin väliaikaisesti uusi 109 a § sekä 179 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 984/2018 ja 371/2019, väliaikaisesti uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

26 §

26 §

Taksinkuljettajan ajoluvan voimassaolo ja uusiminen

Taksinkuljettajan ajoluvan voimassaolo ja uusiminen

Jos ajoluvan voimassaolo päättyy 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, mutta viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2020, hakijan on toimitettava ajoluvan uusimisen edellytyksenä oleva 25 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen terveysvaatimusten täyttymisen osoittava lääkärinlausunto poliisille kuuden kuukauden kuluessa ajoluvan uusimisesta.

(uusi)

28 a §

Kuorma- ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyyden voimassaolon jatkuminen

Jos 27 §:n 1 momentissa tarkoitettun kuorma- ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyyden voimassaoloaika olisi päättynyt 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, mutta ennen 31 päivää lokakuuta 2020, ammattipätevyyden voimassaolo jatkuu 31 päivään lokakuuta 2020 ilman, että kuljettajalta edellytetään 34 §:ssä tarkoitettun jatkokoulutuksen suorittaminen.

HE 62/2020 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

74 §

74 §

Rautatieliikenteen kuljettajan lääkärintarkastukset

Rautatieliikenteen kuljettajan lääkärintarkastukset

(uusi)

Jos 71 §:n 1 momentissa tarkoitetun rautatieliikenteen kuljettajan luvan ja sen voimassa pitämisen edellytyksenä oleva lääkärintodistus olisi toimitettava 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, mutta viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2020, kuljettaja voi toimittaa lääkärintodistuksen kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, jolloin hänen olisi edellisen määräaikaisen tarkastuksen yhteydessä annettun lääkärintodistuksen mukaan viimeistään pitänyt käydä 2 momentin mukaisessa lääkärintarkastuksessa. Tätä säännöstä ei kuitenkaan sovelleta henkilöön, jolta rautatielääkäri on erikseen edellyttänyt säännönmukaista useammin tehtäviä lääkärintarkastuksia.

78 §

78 §

Lisätodistuksen voimassaolo ja voimassapitäminen

Lisätodistuksen voimassaolo ja voimassapitäminen

(uusi)

Jos kuljettajan olisi suoritettava lisätodistuksen voimassa pitämiseksi 2 momentissa tarkoitettu näyttö 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, mutta viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2020, kuljettaja voi suorittaa näytön kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, johon mennessä hänen olisi rautatieliikenteen harjoittajan edellisen näytön yhteydessä antaman kelpuutuksen perusteella pitänyt suorittaa näyttö.

(uusi)

109 a §

Laivaväen pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaolon jatkuminen

Niiden 109 §:ssä tarkoitettujen laivaväen määräaikaisten pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten, joiden voimassaoloaika päät-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

179 §

Liikenne- ja viestintäviraston seuranta- ja yhteensovittamistehtävät

(uusi)

179 §

tyy 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, mutta viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2020, voimassaolo jatkuu ilman erillistä hakemusta kuusi kuukautta siitä ajankohdasta, jona alkuperäisen pätevyyskirjan tai lisäpätevyystodistuksen voimassaolo päättyy.

Liikenne- ja viestintäviraston seuranta- ja yhteensovittamistehtävät

Edellä 2 momentissa säädetyistä poiketen henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan on ajanjaksona, joka alkaa 16 päivänä maaliskuuta 2020 ja päättyy 31 päivänä lokakuuta 2020, ilmoitettava säännöllisesti tarjottavan palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista Liikenne- ja viestintävirastolle viimeistään viisi päivää ennen suunnitelman toteuttamista siltä osin kuin tiedot eivät ole saatavilla avoimesta rajapinnasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2020 ja on voimassa 30 päivään huhtikuuta 2021.

6.

Laki

luotsauslain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään väliaikaisesti luotsauslakiin (940/2003) uusi 21 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 a §

(uusi)

Poikkeusoloja koskevat säännökset

Poiketen siitä, mitä 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 14 §:n 3 momentin 3 kohdassa säädetään, koeluotsausvaatimusta ei edellytetä myönnettäessä uusia luotsin ohjauskirjoja tai linjaluotsinkirjoja ajanjaksona, joka alkaa 16 päivänä maaliskuuta 2020 ja päättyy 31 päivänä lokakuuta 2020. Tässä momentissa tarkoitettu ilman koeluotsausta myönnettävä luotsin ohjauskirja tai linjaluotsinkirja on voimassa kuusi kuukautta myöntämispäivästä.

Niiden 12 §:n 2 momentissa tarkoitettujen luotsin ohjauskirjojen, 14 §:n 5 momentissa tarkoitettujen linjaluotsinkirjojen ja 16 §:n 5 momentin nojalla myönnettyjen erivapauksien, joiden voimassaoloaika päättyy 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, mutta viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2020, voimassaolo jatkuu alkuperäisen luotsin ohjauskirjan, linjaluotsinkirjan tai erivapauden viimeisestä voimassaolopäivästä kuusi kuukautta ilman erillistä hakemusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2020 ja on voimassa 30 päivään huhtikuuta 2021.